

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАESTODНЕВНО

ГОДИНА ХП ◊ БРОЈ 249. ◊ 10. МАРТ 1984.

ЦИЈЕНА 10 ДИНАРА

СЈЕДНИЦА ОК СК

На дневном реду животна питања наше комуне

— ОТПОР ТРЕБА САСИЈЕЦАТИ У КОРИЈЕНУ
— ИСТАКАО ВУКАЛЕ ВАСИЉЕВИЋ, ИЗВРШНИ
СЕКРЕТАР ЦК СК ЦРНЕ ГОРЕ

Разматрање информације о остваривању ојеџија, ставова и закључчака Општинске изборне конференције СК било је основна тема сједнице Општинског комитета, одржане 24. фебруара, у чијем раду је учествовао и Вукола Васиљевић, извршни секретар Централног комитета Савеза комуниста Црне Горе.

Послје уводног излагања секретара Предсједништва ОК СК Владе Дудетића у раду сједнице узело је учешћа више дискутаната. Трипко Матовић је говорио о реафирмацији туризма и туристичке понуде код нас. Никола Краповић се осврнуо на проблеме обнове и ревитализацији старијих урбаних језгара — Будве и Петровца, а Ђоко Прибиловић је указао на тешкоће у којима се налази СИЗ становаша и на несретно стање у овој области. Истичући тешке услове привређивања наше туристичко-угоститељске привреде у

прошлогодишњој сезони (проблем радне снаге, недоведност цијене у односу на материјалне трошкове, оптерећеност ино-кредитима), Бранко Радоњић је рекао да је „Монтенегротурист“, и по ред свих тешкоћа, завршио пословну годину без губитака, што не значи да тиме можемо бити задовољни и да се није могло и више постићи.

Општа оцјена овог скupa је да је основни задатак Општинског комитета мобилизација основних организација Савеза комуниста у свим друштвеним порама, јер, док се то не постигне, не може се рећи да смо постигли прави циљ.

Комплетну информацију о остваривању ојеџија, ставова и закључчака Општинске изборне конференције и изводе из дискусија Вуколе Васиљевића и Душана Лижевића доносимо на петој, шестој седмој и земој страници овог броја.

КОМУНИСТИ „МОНТЕНЕГРОТУРИСТА“ О СВОМ ЗАЈЕДНИШТВУ

На стакленим ногама

одговара радним људима овог колективе и црногорској привреди у целини.

Акција на утврђивању новог концепта организације „Монтенегротуриста“ дала је у завршници три варијанте.

— Када се о њима вјало изјаснити, основне организације Савеза комуниста подлегле су добром дијелом интересу своје средине радне организације или друштвено-политичке заједнице. Већина је — рекао је у уводном излагању Раде Ратковић — оцијенила да је потребна промјена, али она која ће постојеће стање побољшати највећим дијелом тамо где оне виде своју корист. За промјене су се изјасниле и све основне организације са улцињском подручја, али на специфичан начин: предложују да се радне организације „Угоститељство“ формира на територијалном принципу у више радних организација, да „Нептун“ и „Агропогон“ остану у систему радне организације у Улцињу... Основне организације Савеза комуниста „Дурмитор“ и „Језерокооп“ сматрају да у свим званичним материјалима усвојеним

на нивоу општине, преовлађује мишљење да се туристично-угоститељска привреда може квалитетно организовати и развијати у искључиво уској вези с упоредним развојем пољoprivredе.

Уз констатацију да доходовни интереси удруженог рада не смију бити ограничени интересима друштвенополитичких заједница, Ратковић је истакао да нико нема право на конзервирање постојећег, ако то противује интересима целине. Он сезаложио за отклањање остатака старе праксе и утицаја фактора изван удруженог рада, против прикривених локализација и елемената групно-својинске свијести.

Очигледно, у „Монтенегротуристу“ је превише појединачног, а мало заједничког. Предлози иду, чак, дотле да би акцију о новој организованости вјало окупстити, јер ускоро почиње сезоне, па се не може радити на два колосјека. Као да је самоуправљање одвојиво од рада!

На сједници је приговрено досадашњем дјеловању „Монтенегротуристу“. Из Улциња кажу да продаја

Изабрано Предсједништво ОК ССРН

За предсједника Општинске конференције ССРН изабран је Светозар Радуловић, а за предсједника Конференције за питанја друштвеног положаја жена Бранка Кажанегра.

У Предсједништво Општинске конференције изабрани су: Илија Андровић, др Милена Борета, Милица Грековић, Милорад Дапчевић, Андрија Калајићевић, Томо Клаћ, Љубо Лижевић, Василије Милановић, Драган Недовић, Срђан Поповић, Светозар Радуловић, Љубо Рађеновић, Слободанка Франовић и Павле Чучка.

За чланове Надзорног одбора изабрани су Драган Секулић, Мирко Станишић и Рајка Краповић.

За секретара Општинске конференције изабран је Милорад Дапчевић.

За предсједнике облика дјеловања Општинске конференције ССРН изабрани су:

Секције за праћење развоја делегатског система Драган Недовић, Секције за праћење активности у самоуправном интересном организовању Елизабета Боговић, Секције за друштвено-економске односе у привреди Љубо Рађеновић, Секције за пољoprivреду и развој друштвено-економских односа на селу Блажо Мартиновић, Секције за здрав-

Светозар Радуловић

ки рад и организациону изградњу ССРН Светозар Марковић, Секције за информисање Саво Грековић, Координационог одбора за кадровску политику Светозар Радуловић, Координационог одбора за активност мјесних заједница Крсто Вукотић, Координационог одбора за ОНО и ДСЗ Василије Милановић, Координационог одбора за прославе и свечаности Ивана Лалић, Координационог одбора за друштвено организације Радомир Вукићевић и Комисије за признања и одликовања Ева Митровић.

За делегате у Републичку конференцију ССРН Црне Горе изабрани су Милица Грековић и Љубо Лижевић.

(Општирније на 2 и 3. страни)

ако се у овој години не преузму прави кораци, можемо се вратити на систем од прије десет година. Стога је одговорност комуниста у том погледу велика. Даља размишљања морају бити усмјерена тако да дају одговор на два питања: како се организовати у основној — угоститељској — дјелатности за најрационалнији пут до дохотка и друго — како развијати доходовне односе у читавом ланцу репродукције са свим организацијама удруженог рада које су интересно повезане са основном дјелатношћу „Монтенегротуриста“.

Бурановић је, такође, указао и на потребу да се размисли о понуђеној варијанти организовања сложене организације удруженог рада, истичући да перспектива „Монтенегротуриста“ није у физичком спајању, већ у повезивању по репродукционим целинама.

Најважније је, ипак, што су комунисти изразили спремност да се стање мијења, па је природно очекивати да ће се до заједничког концепта нове организованости доћи на самоуправан и демократски начин.

Д. НОВАКОВИЋ
Б. НОВАКОВИЋ

ИСКРИЦЕ

ТОБОЖЕ ПО УЧИНКУ

И тамо где се у хладовини хладе, тобоже по учинку раде.

ЛАКО БИСМО

Лако бисмо за ове невоље, само да умјесто боље не буде горе.

ПРЕСРЕЋАЊА

Пресрећан је, то не крије, члан је кадровске комисије.

НЕКА ОДГОВОРНОСТ

Одржи говор и тражи одговорност неку, а оно и даље, мутне воде теку.

НАША СВАКОДНЕВИЦА

Од девет зора у реду чека, да литра млијека!

ГОДИ МУ

Моме шефу врло годи, када главну ријеч води.

НИЈЕ ПИСАО УЗАЛУД

Три тома разних информација и закључака — све из његовог пера, излази му као сабрана дјела.

ДА СЕ ПАМТИ

Нек се и ова фраза памти: — Постигнути су одређени резултати?

М. ПАЈКОВИЋ

Приморске
Новине

Лист ССРН општине Будва. Уређује: Редакциони колегијум. Главни и одговорни уредник: Владимир Станишић. Издавач: Културни центар Будва. Адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-194 — Број жијро-рачуна 20710-603-1809 код СДК Будва — Штампа: Издавачко-штампарска радна организација „Обод“ — Цетиње — Претплата: годишња 350 дин.; за иностранство 10 долара. — Рукописи се не враћају

Између потреба и могућности

У ЧЕТВОРОГОДИШЊЕМ ПЕРИОДУ — од 1980. до 1984. године — Општинска конференција, Предсједништво и облици дјеловања ССРН усмјеравали су своју активност у правцу рјешавања актуелних питања развоја социјалистичких самоуправних друштвено-економских односа, функционисања политичког система и остваривања друштвене улоге Социјалистичког савеза. При томе су положили одлуку XII конгреса СКЈ, VIII конгреса СК Црне Горе, V и VI сједнице ЦК Савеза комуниста Црне Горе, задатака Савеза комуниста у спровођењу економске политике у 1983. години, као и других политичких документа Савеза комуниста, Социјалистичког савеза, друштвено-политичких организација и друштвено-политичке заједнице.

Активност Социјалистичког савеза односила се на рјешавање проблема економске стабилизације, развој политичког система социјалистичког самоуправљања и делегатског скupštinskog sistema, унапређивање информативне дјелатности, дјеловање друштвених организација и удружења грађана, кадровску политику и обиљежавање значајних датума из наше историје.

У протеклом периоду почињала је посебна пажња учешћу радних људи и грађана у делегатском систему, организовању и оспособљавању самоуправних заједница и организација и делегатском одлучивању.

Општинска конференција, Предсједништво и облици дјеловања антажовали су се у спровођењу избора делегacija основних самоуправних организација и заједница и делегата за скupštunu друштвено-политичке и самоуправних интересних заједница. Оцијењено је да је на изборима, одржаним 1982. године, учешће радних људи и грађана

општинске конференција Социјалистичког савеза дојијела је на сједници одржаној 27. фебруара 1984. године програм рада за период март 1984 — март 1985. године, којим је, на основу актуелних и дугорочних идејно-политичких задатака предвидјена да своју активност усмјерава нарочито на слиједећа питања:

— даљи развој политичког система социјалистичког самоуправљања, а посебно делегатског система, оспособљавање делегacija и делегата за остваривање њихових обавеза и задатака,

— остваривање утврђених задатака друштвено-економског развоја и по

ћаса било прилично масовно. Посебно се водило рачуна о томе какав ће бити састав делегација свих скupštinskih vijeća и скupštini na самоupravnih interesnih zaјednicama. Skupština opštine izabrala je 1983. godine dруштвено savjete, koji postaju poseban oblik organizovana demokratiske razmjene mišljenja.

На основу програма и роковника избраниh aktivnosti u periodu septembar-decembar 1983. godine одвијали su se izbori u mjesnim konferencijama i podružnicama ССРН. Услиједile su izmјene i допune Pravila opštinske organizacije i statutarnih odluka o mjesnim konferencijama ССРН, donesene odluke o broju delegata, delegatkoj osnovi, oblicima dјelovaњa i unutrašnjoj organizaciji ССРН. U podružnicama su izabrani sekretarijati, a u mjesnim konferencijama konstituisane skupštine i odgovarjući oblici dјelovaњa (sekocije). Тако Opštinska konferenca има pet mjesnih konferencija i 22 podružnice.

РАД ОРГАНА И ОБЛИКА ДЈЕЛОВАЊА ССРН

Opštinsku konferenciju ССРН чини 51 delegat. Поред Предсједништва са 15 чланова, постоји 11 секција, пет координacionih одбора, двије комисије као посебni oblici dјelovaњa.

Код мјесних конференција Петровац, Свети Стефан, Бечићи и Будва II подružnice су формирane raniјe nego u Budvi I.

У циљу унапређивања рада друштвено-политичkog vijeća skupštine opštine od avgusta 1982. godine održavaju se zaјedничke sјednice Predsjedništva OKCCRN s delegatima Социјалистичког савеза у овом vijeću, na kojima se razmatraju skupštinski materijali, daјu određeni predlozi i sugestije skupštine.

Сарадњa s Republičkom konferencijom ССРН bila je zadovoljavajuća, као и s друштвено-politickim organizacijama, skupštinom opštine, njenim izvršnim

ПРОГРАМ

литике економске стабилизације,

— организационо и акционо оспособљавање Социјалистичког савеза и јачање његове frontne uloge постизањем aktivnosti mjesnih organizacija i podružnica ССРН, као и сарадњe u cilju остваривањa зајednickih zadataka i dogovoren politike,

— унапређивање система javnog informisanja i masovnog idejno-političkog rada,

— развој, унапређивање и подрштљавање послова i задатака опшte narodne odbrane i друштvene самозаштите i stalnog jačanja jedinstva, ravноправnosti i социјалистичkog zaјedništva naših naroda i narodnosti.

Општинска конференција, њени органи и обlici dјelovaњa усмјеријe svoju aktivnost i na реализацијi zadataka iz Programa aktivnosti ekonomске стабилизацијe усвојенog od strane

ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ

ни општине.

Оцијењено је да успостављање сталних контакata Opštinske i mjesnih konferencija ССРН, првенstveno podružnica s mjesnim konferencijama, i prужanje помоћи na лицу mješta, представља највећi doprinos efikasnom dјelovaњu ССРН који треба da буде više okrenut delegatcim skupštinama radi унапређивањa функциonisanih delegatskih sistemata.

У досадашњој практици programi rada u ССРН pravljeni su na osnovu procjene određenih tema i pitanja da se od strane Opštinske konferencije ССРН umjesto da predstavlja programi organa друштвено-politickih i drugih organizacija na svim nivoima organizovanja i dјelovaњa.

U opštinskoj organizaciji ССРН postojaли su kollegijalan rad i odgovornost sa aspekta оствarivanja delegatkih odosa, mada je jedan broj delegata mogao da буде aktivniji, pa bi i rezultati bili veći. Saрадњa je оствarivana преко Предсједништva чија je половина članova, istovremeno, руководила обlicima dјelovaњa u Opštinskoj konferenciji.

Povezanost oblika dјelovaњa u Opštinskoj i mjesnim konferencijama ССРН nije bila najbolja, па u ovom правцу treba da se i inicijatori za rјешавањe срећenih pitanja i češće povozevanje sa mjesnim organizacijama sindikata, kako bi radni ljudi što više dopriňeli poboljšaњu rada mjesnih konferencija i podružnica Социјалистичkog sавеза.

Сарадњa s Republičkom konferencijom ССРН bila je zadovoljavajuća, као i s друштвено-politickim organizacijama, skupštinom opštine, njenim izvršnim

РАДА У 1984. ГОДИНИ

OK ССРН u decembru 1983. godine, a razmatraje i другa aktuelna pitanja koja proizilazile iz dруштvene gakse.

U realizaciji programskih zadataka, Konferencija je sačinjavati i akciono se povozivati s друштвено-politickim organizacijama, skupštinom opštine i drugim organizacijama i inistituzijama.

● Програмом је пре-двиђено да се у току марта 1984. разматра Информација о проблемима запошљавања, и то у заједници са Opštinskom konferencijom Savезa социјалиstичke omladine. Обраћава се biti СИЗ за запошљавање, a nosilač posla je Sekcija za praćenje u самоupravnom interesnom organizovanju.

● Социјалистичki савез је обавезан да прати такођe, u toku marta, као се спровodi politika цијена i да ли се одговарају one odluke donose na demokratkoj osnovi, па ће се u сарадњi с ос

одборom, друштвеним организацијама i удruženjima građana.

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА ПИТАЊА ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА ЖЕНА, ДРУШТВЕНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И УДРУЖЕЊА ГРАЂАНА

Конференција за питања друштвеног положаја жене усмјеравала је своју активност na изналажењу путева за већe укључivanje u ukupne dруштvene tokove i procese самоupravnog odlučivanja. С tim циљем, u toku 1982. godine, одржано је u Budvi regionalno savjetovanje, коме су prisustvovali predstavnici из Улциња, Бара, Тивта, Херцег-Новог, Котора, Цетиња и Budve. Tom prilikom analizirana su dotadašnja искуства, расправљано о prevezilazjenju slabosti i teškoća, oживљавањu i usmjeravanju akcija, kojima je trebalo obезbijediti uspešnije rјешавањe pitanja положаја жене u dруштву i њихove veћe zastupljenosti u dруштvennim, самоupravnim i delegatckim strukturama.

У делегacijama, dруштveno-politickim organizacijama, самоupravnim interesnim zaјednicama i radnim organizacijama na nivoou opštine жене су послиje iz bora 1982. godine bile zastupljenе sa 23% do 24%.

Opštinska konferenca za pitanja dруштvene положаја жене u toku protekle четири godine donijela је Пословnik o radu, razmatrala programsku orijentaciju i naredne zadatke, organizovanje i dјelovaњe Konferencije i mjesnih sekocija, kursa za šivanje i izložbe женских radova i pripreme za прославu 8. marta — Međunarodnog praznika жене.

Dруштvene organizacije, u prvom redu Црвени krst i Auto-moto dруштvo, посебnu пажњu posvećivali

talim dруштvennim subjektima zalađati za што veću odgovornost u spровođenju politike цијena. Zato je neophodno pojavačiti odgovornost organa савоupravljanja u organizacijama udruženog rada, nadлежnim organima dруштveno-politickih zaјednic i Međuopštinske zaјednice za цијene. Носилац ovog posla је Sekcija za dруштveno-ekonomsku pitanja u privredi.

● У toku aprila na dnevnom redu ћe se naći aktuelna pitanja razvoja male privrede, чијe су moguћnosti razvoja, a time i moguћnosti запошљавaњa, врло velika. To ћe se postići stimulisanjem заната, чијe se ne-dostatak osjeća na нашем podручju. Обраћivač program, Izvršni odbor skupštine opštine, pri kazaje stave i problemu u ovoj oblasti i preduzeći mjere za podsticanje daљeg razvoja, prvenstveno u odnosu na deficiti.

САВЕЗА РАДНОГ НАРОДА У ПЕРИОДУ 1980 — 1984. ГОДИНЕ

су развоју оних области у којима дјелују, јачајући своје сарадничке и радне везе са свим заинтересованим и одговорним друштвеним субјектима, прије свега с удруженим радом. Оваквим дјеловањем она доприносе јачању свог материјалног положаја, улоге у политичком и делегатском систему, као и свијести сваког појединца о потреби понашања у складу са захтевима економске стабилизације.

У отваривању задатака општенародне одбране од посебног су значаја акције које подразумевају организација СРВС, као и друга специјализована друштва и организације — радиоамтерско, ватрогасно, аутомото, као и многе спортске и сличне организације. У вријеме изражених економских тешкоћа ангажовања друштвених организација и удружења грађана треба да послужи као примjer и другим субјектима у друштву.

Општинска организација Савеза резервних војних старијешина, организована на територијалном принципу, има четири основне организације, чије је чланство било активно укључено у реализацији планова обуке и другим структурацијама општенародне одбране.

Средином јуна прошле године изабрано је Предсједништво ОК СРВС, након чега су анализирани начин и метод рада, обезбијеђена одговарајућа евидентија, припремљена нормативна акта, донесен програм рада за 1984. годину и финансијски план за реализацију програмираних задатака.

ТИТОВ ФОНД И НАРДНА ТЕХНИКА

Титов фонд за стипендирање младих радника и радничке дјеце основан је 1974. године. Том приликом у нашој општини колективно је учлањено 37 радних организација, а индивидуално 903 члана.

С обзиром да колективни и индивидуални чланови дугују преко 500.000,00 динара, Општински савјет Ти-

товог фонда је неколико пута интервенисао код радних организација да своје обавезе (код неких чланова оне се односе на период од 1974. године) измире, као и да се, почев од јануара 1984. године, приступи новом учлањивању у циљу проширења друштвене и материјалне основе Титовог фонда.

Потребно је обезбиједити стална материјална средстава за успјешно остваривање основне функције Фонда, па се очекује да ће ову акцију, као и све хуманитарне акције које су вођене у нашој општини, једнодушно подржати наши радни људи и грађани и на тај начин прихватити препоруку да се сваки запослени радник учлани у Титов фонд, макар то било и симболичним износом, као и све радне и самоуправне организације путем колективног учлањивања. Очекује се, такође, да ће све обавезе у најкрајем року бити измире.

Клубови у оквиру Народне технике нису постигли значајније резултате, заправо није се осјећало дјеловање ове врло важне друштвене организације. На то су утицале посљедице катастрофалног земљотреса, али, ипак, њима се не може правдати потпуна неактивност у овом правцу.

Не може се правдати чињеница да за четири проtekle године, није обезбијеђен одговарајући простор за смјештај столова намењених обуци из радио-телеграфије, за коју је опрема добијена као поклон радио-амтера из Новог Сада. У току су разговори са Савезом радио-амтера Црне Горе да се та опрема пренесе и, уз обезбијеђивање најнеопходнијих просторија, омогући обука наших омладинаца и омладинки из радио-телеграфије. Треба приступити оживљавању фотографијског клуба, за који је одговарајућа опрема обезбијеђена још прије петнаестострујског земљотреса.

Алкохолизам — поприма епидемијски карактер с раз

новрним посљедицама социјално-здравственог, економског и одбрамбено-самозаштитног карактера. Потрошња алкохола у нашој земљи је за, три посљедње деценије порасла са 3,5 на 15 литара по становнику.

Постепено се шири и наркономија, чак, и у мањим градовима и захвати омладину најранијег узраса, најчешће од 14 до 17 година! Пушчење је распрострањено и све више се шири: пуше и жене, омладина, чак, и дјеца, што треба да нас највише и забрињава.

У нашој општини нису евидентиране још једино појаве наркоманије, што не значи да се ће могу појавити, посебно за вријеме туристичке сезоне, па недавно основаним Савјету за борбу против такозваних болести зависности треба пружити, и пружати, одговарајућу помоћ од стране организација ССРН, синдиката и омладине.

Општинска организација Црвеног крста, поред дјеловања у правцу сакупљања новчане помоћи и материјалних добара с намјеном додјељивања угроженом становништву и онима којима је то најпотребније, има пуну могућност за организовање курсева прве помоћи и свакодневно унапређивање рада ове хумане организације.

Горани су у протеклом периоду постизали не мале резултате на пошумљавању голети, али постоје могућности да дјеловање ове организације још више дође до изражaja, јер се осјећа потреба за активностима горана, с обзиром на шумске пожаре који сваке године хајају у нашој општини.

Савез извиђача, прије неkoliko godina vrlo aktivan, u izvještajnom periodu ne bi se mogao poхвалиti uspjesima u radu, pa treba uljekiti napore u ovom pravcu, i to prvenstveno od strane omladine.

ПРОСЛАВЕ И СВЕЧАНОСТИ

Координациони одбор за прославе и свечаности сво-

ју активност усмјеравао је у правцу обиљежавања 40-годишњице: устанка народа и народности у борби против окупатора, Другог засиједања АВНОЈ-а и битака на Неретви и Сутјесци, Првог конгреса омладине Црне Горе и Боке и Оснивачког конгреса Антифашистичког фронта жена Црне Горе и Боке.

Приликом одржавања прославе и обиљежавања свих јубилеја целокупна активност усклађивана је политичком и мјерама економске стабилизације, па је услиједило опредјељење да се свечане сједнице поводом Дана ослобођења општине убудуће одржавају сваке пете године, када ће се додјељивati и Новембарске нараде.

ИНФОРМАТИВНА ДЈЕЛАТНОСТ

У домену информативне дјелатности на подручју наше општине главно гласило „Приморске новине“ оправдале су своје постојање, што је констатовано приликом обиљежавања десетогодишњице излажења, у јулу 1982. године, као и касније у више наврата, када је истичано да је лист, као гласило ССРН, третирао најактуелнија питања политичког, друштвено-економског и културног живота у Општини и одиграо значајну улогу у области информисања наших радних људи и грађана. Општинска организација ССРН залагала се за идејно чист дијалог у штампи и другим средствима издавања информисања.

Остали разни облици информисања радних људи и грађана, који треба да афирмишу све облике непосредног комуницирања — зборови грађана, трибине, тематске расправе и непосредни разговори — нису у протеклом периоду доволно коришћени за шире укључивање и мобилизацију радних људи и грађана на актуелним питањима и проблемима друштвеног и економског развоja.

Предсједништво ОК ССРН, приликом оцјена и

ставова у области информисања, обавезала је организације и органе ССРН да се обезбиједи потпуно, тачна и благовремена информативност радних људи и грађана о свим појавама, тешкоћама и проблемима с којима се сусрећемо у раду. Попут средстава информисања не могу замјенити живу ријеч и непосредни дијалог с одговорним људима из друштвено-политичког и јавног живота, организовање зборова грађана, трибине, тематских расправа и непосредних разговора треба чешће користити, јер је то пут да се унаприједи стање у целокупној информативној дјелатности.

ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКА И КУЛТУРА

Секција за образовање, науку и културу ОК ССРН у протеклом периоду, разматрала је стање, проблеме и мјере унапређења у области васпитања и образовања дјеце предшколског узраса, актуелна питања развоja основног васпитања и образовања, могућности у правцу постизања одређених резултата усклађивања политичке уписа ученика усмјереног образовања с кадровским потребама, удржавања рада и евидентирање критеријума кредитирања студената из наше општине. Секција се залагала за организацију рада дјеčjih кукиња у основним школама. Може се рећи да је у Основној школи „Мирко Срзентић“ у Петровцу ћачка кукиња изванредно добро организована, док је при Основој школи „Стјепан Митров Љубиша“, прије кратког времена, у организацији ООУР „Јадран“, почиња припрема ужина за ученике, што је прилично скупо па велики број ученика нисе у могућности да то услуге користи.

Предшколско васпитање саставни је дио васпиточно-образовног процеса, који у нашој општини са три дјеџеџија кртила (два са јаслицама), врс. успјену обавља своју улогу.

тарна занимања. Носилац посла биће Секција за друштвено-економске односе у привреди.

● Анализа остварења задатака Дугорочног програма економске стабилизације предвиђена је, такође, за мјесец април. Обраћивач ће бити Извршни одбор, а носилац посла Секција за друштвено-економске односе у привреди.

● У јуну мјесецу Општинска конференција разматраше обавезе свих организација у циљу предузимања одговарајућих мјера за доношење друштвеног плана општине за наредни средњорочни период. Обраћивач је Извршни одбор, а носилац посла Секција за друштвено-економске односе у привреди.

● О спровођењу мјесара и активности за припрему туристичке сезоне расправљаће се, такође, у току јуна, с тим што ће обраћивач бити Туристички савез општине, а носилац посла Секција за унапређење и развој туризма.

● На основу анализе стања и утицаја стабилизационих мјера треба предузети кораке да се ублажи пад стандарда најугроженијег дјела становништва. Рок је октобар мјесец. Обраћивач ће бити Туристички савез општине, а носилац посла Секција за унапређење и развој туризма.

● У истом мјесецу, октобру, послије завршетка акције „Јединствени у одбрани и заштити 84“, даће се оцјена о свим субјектима — учесницима, с посебним освртом на програмирање, припреме и ток извршавања предвиђених задатака. Обраћивач и носилац посла биће Координациони одбор за општенародну одбрану и друштвену са- мозаштиту.

● О задацима Социјалистичког савеза на заштити друштвених имовина расправљаће се у новембру мјесецу. Извршни одбор Скупштине општине не биће обраћивач, а носилац посла Секција за идејно-политички рад и организациону изградњу ССРН.

● Истог мјесеца биће стављен на дневни ред ОК ССРН програм мјера и активности за припрему туристичке сезоне 1985. године. Обраћивач ће бити Туристички савез општине, а носилац посла Секција за унапређење и развој туризма.

● У току новембра Општинска конференција разматраће актуелна питања друштвених организација и удружења грађана, делегатско дјеловање и колективни начин рада. На основу анализе целокупног рада у овој области предузеће се мјере на унапређењу активности и афирмирању улоге ових организација у систему социјалистичког самоуправљања. Обраћивач и носилац посла биће Координациони одбор за друштвене организације и удружења.

● Секција за праћење развоја делегатског система биће обраћивач и носилац посла за анализу положаја и улоге делегација у обављању функција друштвено-политичке заједнице и са-

моуправних интересних заједница, као и облика њихове сарадње и повеzaња. Истовремено, треба сагледати организацију и рад делегатских скупштина, остваривање функције извршних органа и дјеловање друштвено-политичких организација у делегатском скупштинском систему. Рок је, такође, новембар мјесец.

● О информисању

радних људи и грађана и задацима Социјалистичког савеза расправљаће се у деcembru 1984. године. Обраћивач и носилац посла биће Секција за информисање.

● У марту 1985. године биће стављен на дневни ред извјештај о раду Општинске конференције и облика дјеловања ССРН за период март 1984 — март 1985. године. Предсједништво ОК ССРН биће обраћивач и носилац тог посла. Оно ће припремити, ради разматрања и усвајања, и програм рада за период март 1985. — март 1986. године.

Предсједништво ОК ССРН, прије побојаних, разматраће до марта 1985. године и сљедећа питања: обнова стarih градских језгара и културно-историјских споменика (и прије 1984), годишњи извјештај издавачког савјета „Приморских новина“ (мај), снабдијавање становништва прехрамбеним производима и робом широке потрошње (мај), актуелна питања у области васпитања и образовања (мај), друштвена самозаштита (јун), социјална и дјечја заштита (јун), здравствена служба (јун), информисање радних људи и грађана (децембар) разматрање завршног рачуна за 1984. и предлога финансијског плана за 1985. годину (мај 1985.).

Програмом Предсједништва предвиђена су и два савјетова: о облицима дјеловања и методу рада у мјесним конференцијама и подружницама ССРН (мај 1984) и о припремама за акцију „Јединствени у одбрани и заштити '84“ (април 1984).

Одељење за унутрашње послове у 1983. години

У ТОКУ ПРОШЛЕ ГОДИНЕ подручје наше општине посетило је преко 150.000 домаћих — и 80.118 страних гостију око 50.000 више него годину дана раније, па је Служба јавне безбедности морала уложити велике напоре да би успјешно извршила за датке који су стајали пред њом. Ово поготову када се има у виду економска си-

менима само да преко 80% свих пријава због кривичних дјела из ове области подносе органи унутрашњих послова, који без помоћи друштвено-политичких структура не могу постићи значајније успјехе.

Квалификациона структура радника Одељења унутрашњих послова само донекле задовољава — од осам предвиђених радних

међуљудски односи били су једно вријеме осјетно пољујани, нарочито почетком прошле године, па су два радника искључена из Савеза комуниста, једном је изречена посљедња опомена, двојици опомена, а шесторици је упућена другарска критика. Због теже повреде радне дужности крајем године један је радник удаљен и дисциплински поступак против њега је у току. Овако енергичне акције доприносе су да се успоставе здрави међуљудски односи, какви једино и доликује комунистима и припадницима Службе безбедности.

Поступак према странкама и грађанима је на задовољавајућем нивоу — они своја права остварују просјечно у року од седам дана, осим у неким, углавном, оправданим случајевима. Током године није било случајева употребе ватреног оружја, по три пута су оправдано употребљене физичка снага и гумена палица. Није било писмених притужби грађана на поступке радника Одељења.

Материјални положај припадника Службе унутрашњих послова не задовољава: за 31 радника није на одговарајући начин пријешено стамбено питање: дванаесторица живе у дотрајалим баракама или као постанари. Самачки смјештај, због лоше градње, већ је дотрајао, тако да су услови становиша у њему врло тешки. Што се тиче личних доходака, стање се донекле поправило; просјек примања крајем године износио је 19.118,00 динара.

СУЗБИЈАЊЕ КРИМИНАЛИСТА

Током 1983. година регистровано је 321 кривично дјело — поднесено је 317 кривичних пријава против 205 извршилаца (у 1982. години евидентирано је 151 кривично дјело и 138 извршилаца). Четрдесет и два кривична дјела односе се на област привредног криминала (најбројније су пљачке — девет фалсификати исправа — девет и проневјере — осам. Успјех је очигледан — у 1982. године поднијето је свега 10 кривичних пријава из ове области — али би резултати били још бољи уз предуслов боље сарадње са субјектима друштвене самозаштите у радним и другим организацијама. Регистровано је 279 кривичних дјела из области класичног криминала, а у моменту изврше-

ња с непознатим извршиоцем било је 238 дјела.

Накнадним радом расвијетљено је 170 дјела или 71%, што је најбољи резултат који је досад постигнут. Чињеница је да кривична дјела на нашем подручју врше углавном криминалици са стране, непознати и врло покретљиви, који су у моменту пријављивања дјела били мањом далеко од Будве. Од 71 краје откријена је 61, а од 150 тешких краја — стотину.

Од 279 кривичних дјела из области класичног криминала 38 их је било на штету друштвене имовине. Кривичне пријаве поднијете су против 205 лица, међу којима је било 20 малолетника. Од свих пријављених, 31 лице је лишено слободе и предато надлежном истражном судији. По потерицама пронађено је десет лица, а 12 их је принудно приведено судовима, органима за прекршај или за народну одбрану. Шест малолетника предати су родитељима и органима старатељства, а за 43 лица су утврђене и саопштене адресе. Трагано је за 5.389 лица, односно возила и возача. Опоменуто је 2.034 возача, новчано, на лицу мјesta, кажњено 1.397, против 144 поднесене су пријаве за прекршај, а 24 возила искључена су из саобраћаја због техничке неисправности.

Било је 180 саобраћајних незгода у којима су четири лица изгубила живот, а лакше и теже повријеђено их је 18 и причине су велике материјалне штете. Поднесено је 13 кривичних пријава због угрожавања саобраћаја и 167 пријава за прекршај. Овде нису обухваћени подаци са Јадранске магистрале и цетињског пута, које контролише Републичка станица милиције за безбедност саобраћаја.

ЈАВНИ РЕД И МИР

Прекршаји против јавног реда и мира били су, такође, у осјетном порасту у односу на 1982. годину — 473 према 400. Због ових прекршаја у 345 лакших случајева су од стране патрола изречене опомене, а у 128 су поднесене пријаве и стављени захтјеви за покретање прекршајног поступка. Испостављено је и пет захтјева због прекршаја с политичким обиљежјем — непријатељских јавних и

ступа. У два случаја судија за прекршаје обуставио је поступак, а у три казнио 17 лица затвором од 20 до 60 дана. Од ових лица само је једно с нашег подручја.

Патроле милиције легитимисале су 1.455 лица, од којих је, због сумње да су извршиоци кривичних дјела, 576 приведено у службене просторије ради утврђивања идентитета, а од приведених 288 је задржавано.

Овлашћени радници Одељења извршили су 115 контрола стања физичко-техничког обезбеђења објеката и поднијели једнаест пријава за прекршаје по Закону о друштвеној самозаштити, а у 14 случајева упућене су опомене организацијама.

Током сезоне извршено је 87 контрола пријављивања гостију и поднесено 15 пријава. Процјене указују да је непријављивање гостију и у 1983. години било врло изражено, чак и када су били у питању странци и дипломатско конзулатарни представници.

БЕЗБЕДНОСТ САОБРАЋАЈА

Радници милиције контролисали су 8.179 возила и возача. Опоменуто је 2.034 возача, новчано, на лицу мјesta, кажњено 1.397, против 144 поднесене су пријаве за прекршај, а 24 возила искључена су из саобраћаја због техничке неисправности. Било је 180 саобраћајних незгода у којима су четири лица изгубила живот, а лакше и теже повријеђено их је 18 и причине су велике материјалне штете. Поднесено је 13 кривичних пријава због угрожавања саобраћаја и 167 пријава за прекршај. Овде нису обухваћени подаци са Јадранске магистрале и цетињског пута, које контролише Републичка станица милиције за безбедност саобраћаја.

На путу Будва—Брајићи тешка саобраћајна несрећа

У близини тунела на путу Будва — Брајићи 27. фебруара додигла се тешка саобраћајна несрећа у којој је живот изгубио милиционар Републичке станице за безбедност саобраћаја Радојица Калуђеровић, а теже су повријеђени милиционари Милицав Голубовић и Радоман Лабовић, који су се, такође, налазили на службеном задатку.

До удеса је дошло због скретања возила са асфалтног пута из за сада непознатих разлога у провалију дугу неколико стотина метара.

У Републичкој станици за безбедност саобраћаја истичу да је повријеђени милиционар Лабовић послије удеса показао необичну присећност и храброст. Он је наиме, успио да се, мада теже повријеђен, успаже до цесте и претпостављенима јави о тешкој несрећи. Наглашава се да је несебичну помоћ у спашавању тешко рањеног милиционара Голубовића пружио аутопрево зник Томо Јоковић, који је, заједно с братом и још једним сапутником, помогао да се овај изнесе с мјesta удеса и хитно превезе у болницу у Рисну.

Ефикасније акције

У Одељењу унутрашњих послова забиљежили смо ове радове о успјешним акцијама њихових радника.

● Магацинери Жива Блажић (31) и његов замјеник Зоран Паовић из Lašteve Grbaljske „олакшали“ су касу ООУР „Нови дом — промет“ у којој су запослени, за 2,1 милион динара. Они су продавали намјештај и бијелу технику из магацина у Laštevi мимо овлашћења, и то за динаре и девизе. Да ли је то укупна сума за коју је оштећена радна организација још увијек се не зна. Блажић и Паовић лишени су слободе и предати истражном судији Окружног суда у Титограду.

● Авија Сакић, звани Мујо (30), из Бање Луке који је у Будви радио као физички радник провалио је у кућу Шпира Мировића у Бечићима и из ње однио новац и ствари у вриједности 400.000 динара: 100.000 динара у нашем новцу и дуо новца у девизама које припадају Мировићевом брату који се налази

на привременом раду у Шведској. Одноје је још 24 мања и већа златника и један пиштољ. Занимљиво је напоменути да лопов није одио и други дио новца који се налазио у кући. Брзом интервенцијом ОУП-а Будве и СУП Велика Кладуша, Сакић је лишен слободе.

● У ресторану „Под лозом“ рањен је милиционер Тенисије Кљајевић. Крајем фебруара Кљајевић и његов колега Момир Рабреновић дошли су око 23,30 часова у овај локал у коме су затекли Енеса Халиловића (24) зидара без запослења из Доње Вишће, општина Живинице који је у пријатом стању ломио чаше и инвентар и вријеђао госте. На упозорење чувара реда да то не ради он је ножем на срну на Кљајевића и ранио га у предјелу ливјeve руке. Захвалајући присебности, Кљајевић је избјегао теже повреде.

Енес Халиловић је лишен слободе. Против њега је упућена кривична пријава надлежном органу. Г. С.

туација у нашој земљи, затегнутост у међународним односима и дјеловање албанске иреденте на Косову. Није без значаја ни присуство грађевинске оперативе и приватних радника из унутрашњости.

Трајна оријентација на развијању система друштвене самозаштите дала је задовољавајуће резултате у борби против класичног криминалитета, контроли кретања и боравка странаца, ремећења јавног реда и мира. Међутим, изостала је сарадња у борби против привредног криминала, а што то значи у постојећој економској ситуацији, када је и повећан број напада на друштвену имовину, није потребно истицати. Напо-

мјеста са високом школском спремом попуњено је пет, а од 13 са вишом девет. Недостајао је 21 радник милиције. Крајем године примљено је шест милиционара приправника, што ће само донекле ублажити овај проблем.

Не задовољава ни техничка опремљеност — возни парк је дотрајао, још увијек немамо специјалне телефонске и телепринтерске везе са Одељењем милиције у Петровцу, ни ручних радио станица и опреме за криминалистичку технику; недостаје једно јаче пловило, јер глисер не обезбеђује успјешну контролу на мору. Адаптацијом гараже канцеларијски простор је побољшан и проширен.

10. МАРТ 1984.

СЛЕДНИЦА ОПШТИНСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ САВЕЗА КОМУНИСТА ОСВРТ

Информација о остваривању оцјена, ставова и закључака Општинске изборне конференције Савеза

НА СЛЕДНИЦИ ОПШТИНСКЕ ИЗБОРНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ СК, која је одржана 28. децембра 1982. године, усвојене су Оцјене и ставови о неким актуелним питањима стања друштвено-економских и политичких односа у наше општини и у општинској организацији Савеза комуниста на превазилажењу негативних појава у друштвеној практици и Акциони програм дјеловања Општинске организације Савеза комуниста, њених организација, органа и тијела. Овим документима утврђени су најважнији правци активности Савеза комуниста у Општини на остваривању ставова и одлука VIII конгреса Савеза комуниста Црне Горе и XII конгреса Савеза комуниста Југославије. Посебно је наглашено да тежиште дјеловања Општинског комитета, његовог Предсједништва и основних организација

Доста уједначене оцјене

— Ова информација — рекао је, између остalog, Вукола Васиљевић, изврши скијетар ЦК СК Црне Горе — показује да су оцјене које су у њој дате доста уједначене са оним виђењима која су искристалисана и у Централном комитету СК Црне Горе о раду будванске партијске организације у последњој години дана. Консолидовањем политичких кадрова постигнути су значајни резултати. Умјесто пасивне позиције постоји активизам. Партијска организација Будве бави се сада суштинским питањима. И привредна ситуација је, такође, боља. У развоју система још се заостаје. Једном ријечју, из једног ванредног стања прешло се на нормалан рад. То све потврђује да су мјере, које су крајем 1982. године предузете, оправдане. Све су то тачни аршини, када говоримо о стању какво је сада. Али, ми морамо бити свјесни да се тек сада налазимо пред крупним задацима. Стабилизација и активности на њеном спровођењу тек треба да почну. Сада смо у ситуацији да на том плану урадимо што више. Заштита друштвених интереса, је, такође, крупан задатак. То је, уједно и врло опасан изазов даљих деформација у овој друштвено-политичкој заједници у разноразним секторима. Ако не дорадимо системска рјешења, нећemo много постиći.

Још увијек нема ширине акције. Опасно је ако се задовољимо активношћу руководећих органа. Не може туристичку сезону изграти ни Скупштина општине ни Општински комитет ако се не активира база.

Отпора немо имати и убудуће као што их имамо и сада. Они су можда и опаснији него што нам то изгledа на први поглед. Зато их треба пресијеати у коријену. Методи њихових носилаца су бројни и разноврсни: писма, дезинформације, приватне истраге... све у циљу да се спутава акција, деградирају личности, носиоци функција и форуми...

Савеза комуниста мора бити борба за даљи друштвени, материјални и самоуправни развој удруженог рада и читаве општине, јачање самоуправних друштвено-економских односа, изградњу цјелокупне структуре политичког система социјалистичке демократије и социјалистичког самоуправљања, остваривање политичке економске стабилизације, организациону изградњу, кадровско јачање, идејно-политичко оспособљавање и учвршћивање акционог јединства општинске организације Савеза комуниста, јачање личне и колективне, политичке и друштвене одговорности и за сузбијање и онемогућавање разних негативних појава и тенденција које се јављају у текућој друштвеној практици.

Општински комитет је у свом оријентацијском програму за 1984. годину међу првим и најшњим активностима на остваривању оцјена, ставовима и закључаком општинске изборне конференције СК. У том циљу Предсједништво Општинског комитета формирало је Радну групу са задатком да припреми информацију, на основу које ће се водити расправа на посебној сједници Општинског комитета СК. У склону реализације постављеног задатка Радна група је сачинила овај материјал, у коме се настојало да се што потпуније сагледају резултати политичке активности Савеза комуниста у протеклом периоду и истовремено оцјени где се застало у вођењу идејно-политичке акције, односно на какве тешкоће, проблеме и отпоре налазе Општински комитет и његово Предсједништво у реализацији циљева утврђених у документима општинске изборне конференције Савеза комуниста.

Активност Савеза комуниста на остваривању задатака који произлазе из поменутих докумената одвијала се у изразито сложеним друштвено-економским условима, којима су основни печат давале бројне економске тешкоће и невоље, као што су: висока улагања у туризму с израженим прекорачењима предрачунских износа инвестиција и рокова изградње, повећање губитака у пословању и проблеми њиховог покрића, непрекидност привреде, неразвијени самоуправни друштвено-економски односи у удруженом раду, неконкурентност на иностраном туристичком тржишту, стални раст цијена, реални подличних доходака и стандарда радних људи и грађана, нестабилност у снабдевању основним пољопривредно-прехrambenim производима, одсуство концепције и планског приступа у политици обнове старих градских језгара у Будви и Петровцу, пораст незапослености, посебно младих стручних кадрова и др. Уз изражене економске проблеме требало је решавати крупне и бројне слабости које су у дужем периоду оптерећивале и озбиљно нарушиле стање у области планирања и уређивања простора, комунално-стамбене дјелатности, имовинско-правних односа, развоја мале привреде, пореског система и пореске политике. Због испољених деформација у наведеним областима, као и опортунистичког односа према задацима који су се пред комунистичким постављали на плану заштите друштвених имовина и друштвених интереса, распуштена је Основна организација СК Органа управе и служби Скупштине општине Будва, чиме је отворен процес утврђивања идејно-политичке одговорности за сваког њеног члана. Осим тога, новоизabrани Општински комитет СК и његово Предсједништво започели су активност у условима перемењених политичких односа у Општинској организацији СК. У изборној активности за ове оргane СК, као посљедица у дужем периоду нарушеног идејно-политичког јединства, кулминираше су многе негативне појаве у дјеловању Савеза комуниста, које су карикатирале бирократизација политичког рада и одлучивања, групање и борба за власт, јаке дезинтеграционе тенденције, малограђански радикализам, интрагантство, етикетирање, сумњичење, међусобно неуважавање кадрова на најодговорнијим дужностима у општини и удруженом раду и друга понашања супротна Статуту и политици Савеза комуниста.

Разумије се, овако сложени друштвено-економски услови и политички односи непримјерени друштвеним бићу социјалистичког самоуправљања одредили су садржај рада и дјеловања Општинског комитета, Предсједништва ОК и њихових тијела, као и основних организација СК. Тако је у протеклом једногодишњем периоду покренут широки спектар активности које су биле усмјерене на решавање отворених друштвено-економских проблема и консолидацију нарушенih политичких односа у Општинској организацији Савеза комуниста. Одржано је 12 сједница Општинског комитета Савеза комуниста, 24 сједница Предсједништва ОК, пет савјетовања са секретарима основних организација СК, односно с комунистима на најодговорнијим функцијама у удруженом раду и општини, као и низ састанака у основним организацијама Савеза комуниста. Ови састанци органа и организација Савеза комуниста били су посвећени остваривању ставова и одлука VIII конгреса Савеза комуниста Црне Горе, XII конгреса Савеза комуниста Југославије и Општинске изборне конференције Савеза комуниста.

Интензивна политичка активност огледа се не само кроз рад форума и одржане сједнице, него и кроз покретање конкретне идејне акције на решавању актуелних проблема друштвено-економског и политичког живота у општини. И поред одређених слабости и застоја, у цјелини посматрано остварени су значајни позитивни резултати у политичком дјеловању и ангажовању

цјелокупне структуре Општинске организације Савеза комуниста. Заустављени су многи негативни трендови и створени бројни позитивни процеси на плану даљег друштвеног, материјалног и самоуправног развоја наше друштвено-политичке заједнице и њеног удруженог рада. Постигнути су знатни резултати на практичном остваривању економске и политичке стабилизације, разрешавању друштвено-економских односа и инвестиционих проблема у привреди, превазилажењу и локализацији губитака у пословању, бо-

Друштво изгубило знатна средства

— Удруженни рад, какав такав — рекао је Душан Лијешевић, предсједник Скупштине општине — свијетла је страна у односу на стање које имамо у друштвеним службама, посебно у органима управе и заједници становаша. Неактивношћи и немарним односом стручних служби Заједнице становаша друштво је изгубило значајна финансијска средства која су се могла убрати по разним основама. У истој стамбеној згради станови су продавани по три различите цијене по квадратном метру (9.000,00, 18.000,00 и 32.000,00 динара). Предлажем да се формира стручна комисија која ће испитати читаву ситуацију око становова и извести ствари на чистину.

Мислим да морамо рационалније користити туристичке капацитете којима располажемо. Сезона нам прекратко траје (122 дана). Кроз борбу за квалитет услуга треба да побољшамо структуру гостију и успоставимо адекватне цијене. Много више пажње морамо посветити капацитетима којима располажемо у до мањем смјештају. Двадесет хиљада кревета имамо у овој дјелатности, а то није за потицјењавање. Март и април су мјесеци у којима се морамо сви мобилисати како бисмо са што мање средстава очистили и уредили наша насеља. Треба наћи најпогодније форме да укључимо сваког грађанина у припремама за туритичку сезону.

љем коришћењу капацитета, повећању извоза, квалитетној припреми туристичке сезоне, дефинисању политике обнове и убрзашњу процеса ревитализације Старог града, идејно-политичком оспособљавању и учвршћивању акционог јединства Општинске организације СК, њених организација, органа и тијела, досљедном спровођењу основне линије идејно-политичке и радне диференцијације, кадровској обнови и консолидацији неких органа и организација, заштити друштвених имовина и друштвених интереса, као и на плану сузбијања, разобличавања и омогућавања разних негативних појава и тенденција, које се јављају у друштвеној практици.

Уз консолидацију пољуланих политичких односа и стварање услова да до сличних негативних појава у будуће не долази, у средишту акције била су најважнија идејно-политичка активност органа и организација СК у протеклом периоду остваривања политике економске стабилизације. У вези с тим, већ почетком 1983. године активност у циљу превладавања сложених проблема покренута је широка друштвено-политичка баланса на плану друштвено-економског развоја општине. У складу са оцјенама, ставовима и закључцима Општинске изборне конференције СК, Попазним основама Дугорочног програма економске стабилизације и другим усвојеним документима и системским рјешењима, комунисти и основне организације СК у свакој основној организацији удруженог рада, самоуправној интересној заједници и општинским органима приступили су критичком и самокритичном сагледавању досадашњих активности и понашања на том плану и утврђивању сопствених обавеза, заједничког и одговорности за превазилажење негативних проблема и развојних тешкоћа. Интен-

(Наставак на 6. страни)

Остваривање оцјена, ставова и закључака Општинске изборне конференције Савеза комуниста

(Наставак са 5. стране)

спровођења ових задатака, а посебно у борби за већи девизни прилив и боље коришћење капацитета, у свакој радној и мјесној средини и на нивоу општине покренута је активност на разради конкретних оперативних програма мјера и акција за припрему туристичке сезоне. Понело се од тога да у нашој општини практично не постоји субјекат који директно или индиректно не учествује у туристичком привређивању и који, у зивирању је укупна друштвено-политичка и самоуправна активност на изради и доношењу санационо-стабилизационих програма до 1985. год. и досљедњем и ефикасном оживотворењу политике економске стабилизације. Потреба за доношењем цјеловитих програма на свим нивоима организованости произашла је из процјене да су актуелно стање и нагомилани проблеми у приједору и парасле друштвене противурјечности у нашој општини таквог карактера, да се без дубљих промјена у затеченим односима, у методу и квалитету привређивања и свему што из тога слиједи на економском и друштвеном плану не могу остварити трајни стабилизациони резултати и осигурати даљи бржи развој удруженог рада.

Ерозији економског амбијента у општини након земљотреса допринијела је, између остalog, широка и непланска инвестиционија активност која је била праћена, бар када је у питању реализација крупних инвестиционих пројеката у туризму (хотели „Ас“ и „Палас“ у Петровцу и „Авала“ и „Могрен“ у Будви), с високим прекорачењима предрачунских износа улагања, сумњивим рачунима рентабилитета (који су почивали на 240 дана пуног коришћења капацитета) и неодржавањем планираних рокова изградње. Разумије се, таква инвестиционија пракса утицала је на битно погоршање економско-финансијског положаја ООУР-а инвеститора, што се отежаје кроз нарастање губитака у њиховом пословању, неповољну финансијску конституцију, изражену неповолјну кредитнију обавезу. Тако је ООУР „Палас“ по завршним рачунарима за 1981. и 1982. годину исказао енормно високе губитке (18,9 милиона, односно 56,4 милиона динара), а за 1983. годину планирао је негативни финансијски резултат у износу од 63 милиона. У сличној економској ситуацији нашла се и ООУР „Авала“, с обзиром да су инвестиције на хотелском комплексу „Авала“ и „Могрен“ несрзмјерне с реалним могућностима стицања дохотка (губитак у 1983. години очекиван је у износу од 54,7 милиона динара).

У циљу санирања оваквог стања у области инвестиционе изградње, и, с тим у вези, утврђивања негативних економских посљедица, тежиште дјеловања Савеза комуниста у општини током 1983. године била је активност на благовременом завршетку и утврђивању хотелског комплекса „Авала“ и „Могрен“ у Петровцу и хотел „Палас“ у Петровцу, као и на стварању неопходних тржишних и финансијских претпоставки за њихово што успјешније пословање. Уложени су максимални напори у том прваку, тако да су предметне инвестиције активиране и стављене у функцију за туристичку сезону 1983. године, чиме је наша понуда обогаћена за 1000 нових хотелских кревета. Исто тако, на једино прихватљив и оправдан начин разрешени су друштвено-економски односи између ООУР „Могрен“ и ООУР „Авала“ у погледу организационог статуса новоизграђеног хотела „Могрен“. Кроз усвојене санационе и стабилизационе програме ООУР „Палас“ и ООУР „Авала“ свестрано су преиспитани рачуни економије заступаних инвестиционих подухвата и, на основу тога, разрађени конкретни програми мјера и акција за заустављање планираних губитака и враћање у зону позитивног финансијског резултата. Уз снажну и солидарну подршку читаве друштвено-политичке заједнице и активирање унутрашњих резерви, ове основне организације удруженог рада не по завршном рачуну остварили незнатне губитке у пословању, односно, чак, и позитивне пословне резултате.

Осим тога, органи и организације СК посебну пажњу посвећивале су реализовању инвестиционог програма ТН „Словенска плаža“ у Будви. Захваљујући пуно мобилности инвеститора, извођача радова, пројектаната, финансијских институција и одговарајућих општинских органа и дневном праћењу проблема у опредмећењу заступање инвестиције, осигураваје се благовремени завршетак нових 2500 кревета за предстојећу туристичку сезону. У садашњим условима вртоглавог раста цијена и трошкова градње и несташице грађевинског и другог материјала, као нарочити успјех треба истаћи чињеницу да ће се прва стапа ТН „Хотелска плаža“ завршити у оквиру планиране предрачунске вриједности улагања, док се на другој стапи очекују незнатна прекорачења предрачунског износа инвестиција. Паралелно са завршетком овог туристичког насеља организована је активност на његовој адекватној презентацији и продaji на туристичком

тржишту, увођењу савремене организације рада и пословања и на обезбеђењу потребне квалификовane радне снаге.

Један од најважнијих задатка којим се Савез комуниста бавио на линiji остваривања оцјена, ставова и закључака Општинске изборне конференције СК јесте благовремено предузимање неопходних мјера и акција за квалитетну припрему туристичке сезоне 1983. године. У циљу том смислу, не може дати конкретан допринос организовању припреме за сезону.

Посебан нагласак у програмирању и остваривању задатака на припреми туристичке сезоне дат је појачавању реклами-пропагандних акција на домаћем и иностраном тржишту, бољој организацији продаје, изналажењу нових канала продаје и освајању нових видова тражње, креирању одговарајуће политике цијена угоститељско-туристичких услуга, обогаћивању садржаја боравка туриста и туристичког живота уопште, организовању добровољног рада омладине, радних људи и грађана, подизању комуналне удобности туристичких мјesta схваћено у најширем смислу, побољшању сервиса и нивоа комплексне туристичке услуге у свим њеним дјеловима, разноврснијем и квалитетнијем снабдијевању основним пољoprivredno-prehrambenim производима, сужбијању приватног клиринга, оспособљавању и јачању свих механизама система друштвене самозаштите и др.

Овако широко организоване и опсежно спроведене припреме допринојују се реафирмацији наше понуде и враћању туристичког угледа Будве, који је у периоду након земљотреса био озбиљно посуђујан. Тако је у 1983. години Будва проглашена за најуредије место у Црној Гори. Захваљујући томе, у прошлој години остварен је изразито динамичан раст туристичког промета: домаћи туристи забиљежили су пораст ноћења за 27 посто, а инострани, чак, за 39 посто у односу на претходну годину.

Пошто је благовремена и квалитетна припрема туристичке сезоне у општини саставни дио битке за економску стабилизацију, већу запосленост, доходак и девизни прилив од туризма, акцијом Савеза комуниста и других организованих социјалистичких снага са завршетком протекле започете је припреме за предстојећу сезону. На овај начин први пут је обезбеђењена континуирања цјelogodišnje активност на плану обогаћивања туристичке понуде и подизању квалитета туристичких услуга. Током децембра 1983. године, на бази анализа остваривања утврђених програма за припрему првотекле туристичке сезоне, Општински комитет СК, Скупштина општине, туристичка привреда, Туристички савез и други органи и организације у општини приступили су креирању и разради конкретних мјера, акција и задатака у правцу што квалитетније припреме пословно-туристичке 1984. године. У вези с тим посебно је наглашено обавеза да је неопходно на тим задатцима окупити и мобилисати све радне људе и грађане наше општине, туристичку и другу привреду, јер борба за сваког госта и подизање нивоа сервиса читавог туристичког производа представља највеће поприште битке за досљедно и ефикасно остваривање дугорочног стабилизационог развојног концепта.

Снажан подстицај у разматрању и решавању ових и других питања из области привредног живота и друштвено-економског развоја општине и удруженог рада представљала су основна определјења из утврђеног и на свим нивоима општинских организација СК у Дугорочном програму економске стабилизације, који — у садашњем преломном тренутку наше економије и даљег са-моуправном преобрађаја — садржи глобалну стратегију изласка из економских тешкоћа, с најзакон главних правца акције и кључних пројеката које треба извршити. У бици за оживотворење политике економске стабилизације систерским ангажовањем органа и организација Савеза комуниста дословно у свим радним и мјесним срединама, као и на свим нивоима организовања, покренута је активност на тражењу правих конкретних решења и доношењу акционих програма позитивних промјена, с тачном назнаком посилца послова, динамиком извршавања и методом праћења планираних задатака. У порасту је стабилизација свијест о суштини политике ос-

лањања на сопствене снаге, која претпоставља да се радни колективи окрену себи и својим могоћностима и резервама и да непосредним удружењивањем рада и средстава с другим субјектима у оквиру радних организација, самоуправних интересних заједница и банака траже излаз из тешкоћа. Међутим, треба речи да се још увијек један број основних организација СК на прави и адекватан начин не бави проблемима остваривања економске стабилизације. При анализи стања у појединим срединама и утврђивању задатака полази се од подјеле проблема за тзв. „објективне и субјективне“, с тим што се објективни проглашавају као једини, уз иничекивање да не најавилане економске недаље ријешити неко са стране, изван те основне организације удруженог рада, тј. да шире друштвена заједница треба у свему да интервенише. Осим тога, неке основне организације СК често се приказују појединим парцијалним интересима свог ООУР-а, али су и саме њихови посјоци, губени осјећај за цјелину интереса удруженог рада и радничке класе. То је најчешће изражено у оним срединама које на лак начин и са мало рада, користећи спољне друштвене, природне, тржишне и друге погодности, долaze до значајног дохотка, којег присвајају независно од резултата рада.

У остваривању ставова Општинске изборне конференције СК у вези даљег развоја и изградње друштвено-економских односа у организацијама удруженог рада, а посебно у оквиру Хотелско-туристичке организације „Монтенегротурист“, постигнут је, такође, одређен напредак. Уз помоћ и ангажовање Централног комитета СК Црне Горе, створени су идејно-политички и други услови за одржавање Тематске конференције основних организација СК у ХТО „Монтенегротурист“, која је посвећена задацима комуниста и ООСК на даљем развоју друштвено-економских односа и унапређивању самоуправне организованости ове радне организације. С обзиром на нарушену заједницу и изражене дезинтеграционе и аутархијске тенденције унутар „Монтенегротуриста“, предстоји период интензивног друштвено-политичке и самоуправне активности у циљу реафирмације економске и самоуправне реалности радне организације и ООУР-а у њеном саставу на основама предвиђеним у Уставу СФРЈ, Закону о удруженом раду и Дугорочном програму економске стабилизације. Исто тако, формирањем стање акционе конференције основних организација СК у КСРО „Јужни Јадран“ обезбиђено је да се унапређују и изражене дезинтеграционе и аутархијске тенденције унутар „Монтенегротуриста“, предстоји период интензивног друштвено-политичке и самоуправне активности у циљу реафирмације економске и самоуправне реалности радне организације и ООУР-а у њеном саставу на основама предвиђеним у Уставу СФРЈ, Закону о удруженом раду и Дугорочном програму економске стабилизације. Исто тако, формирањем стање акционе конференције основних организација СК у КСРО „Јужни Јадран“ обезбиђено је да се унапређују и изражене дезинтеграционе и аутархијске тенденције унутар „Монтенегротуриста“, предстоји период интензивног друштвено-политичке и самоуправне активности у циљу реафирмације економске и самоуправне реалности радне организације и ООУР-а у њеном саставу на основама предвиђеним у Уставу СФРЈ, Закону о удруженом раду и Дугорочном програму економске стабилизације. Исто тако, формирањем стање акционе конференције основних организација СК у КСРО „Јужни Јадран“ обезбиђено је да се унапређују и изражене дезинтеграционе и аутархијске тенденције унутар „Монтенегротуриста“, предстоји период интензивног друштвено-политичке и самоуправне активности у циљу реафирмације економске и самоуправне реалности радне организације и ООУР-а у њеном саставу на основама предвиђеним у Уставу СФРЈ, Закону о удруженом раду и Дугорочном програму економске стабилизације. Исто тако, формирањем стање акционе конференције основних организација СК у КСРО „Јужни Јадран“ обезбиђено је да се унапређују и изражене дезинтеграционе и аутархијске тенденције унутар „Монтенегротуриста“, предстоји период интензивног друштвено-политичке и самоуправне активности у циљу реафирмације економске и самоуправне реалности радне организације и ООУР-а у њеном саставу на основама предвиђеним у Уставу СФРЈ, Закону о удруженом раду и Дугорочном програму економске стабилизације. Исто тако, формирањем стање акционе конференције основних организација СК у КСРО „Јужни Јадран“ обезбиђено је да се унапређују и изражене дезинтеграционе и аутархијске тенденције унутар „Монтенегротуриста“, предстоји период интензивног друштвено-политичке и самоуправне активности у циљу реафирмације економске и самоуправне реалности радне организације и ООУР-а у њеном саставу на основама предвиђеним у Уставу СФРЈ, Закону о удруженом раду и Дугорочном програму економске стабилизације. Исто тако, формирањем стање акционе конференције основних организација СК у КСРО „Јужни Јадран“ обезбиђено је да се унапређују и изражене дезинтеграционе и аутархијске тенденције унутар „Монтенегротуриста“, предстоји период интензивног друштвено-политичке и самоуправне активности у циљу реафирмације економске и самоуправне реалности радне организације и ООУР-а у њеном саставу на основама предвиђеним у Уставу СФРЈ, Закону о удруженом раду и Дугорочном програму економске стабилизације. Исто тако, формирањем стање акционе конференције основних организација СК у КСРО „Јужни Јадран“ обезбиђено је да се унапређују и изражене дезинтеграционе и аутархијске тенденције унутар „Монтенегротуриста“, предстоји период интензивног друштвено-политичке и самоуправне активности у циљу реафирмације економске и самоуправне реалности радне организације и ООУР-а у њеном саставу на основама предвиђеним у Уставу СФРЈ, Закону о удруженом раду и Дугорочном програму економске стабилизације. Исто тако, формирањем стање акционе конференције основних организација СК у КСРО „Јужни Јадран“ обезбиђено је да се унапређују и изражене дезинтеграционе и аутархијске тенденције унутар „Монтенегротуриста“, предстоји период интензивног друштвено-политичке и самоуправне активности у циљу реафирмације економске и самоуправне реалности радне организације и ООУР-а у њеном саставу на основама предвиђеним у Уставу СФРЈ, Закону о удруженом раду и Дугорочном програму економске стабилизације. Исто тако, формирањем стање акционе конференције основних организација СК у КСРО „Јужни Јадран“ обезбиђено је да се унапређују и изражене дезинтеграционе и аутархијске тенденције унутар „Монтенегротуриста“, предстоји период интензивног друштвено-политичке и самоуправне активности у циљу реафирмације економске и самоуправне реалности радне организације и ООУР-а у њеном саставу на основама предвиђеним у Уставу СФРЈ, Закону о удруженом раду и Дугорочном програму економске стабилизације. Исто тако, формирањем стање акционе конференције основних организација СК у КСРО „Јужни Јадран“ обезбиђено је да се унапређују и изражене дезинтеграционе и аутархијске тенденције унутар „Монтенегротуриста“, предстоји период интензивног друштвено-политичке и самоуправне активности у циљу реафирмације економске и самоуправне реалности радне организације и ООУР-а у њеном саставу на основама предвиђеним у Уставу СФРЈ, Закону о удруженом раду и Дугорочном програму економске стабилизације. Исто тако, формирањем стање акционе конференције основних организација СК у КСРО „Јужни Јадран“ обезбиђено је да се у

Остваривање оцјена, ставова и закључака Општинске изборне конференције Савеза комуниста

Сви проблеми произлазили су због недефинисаног извођачког концепта обнове. С обзиром да су објекти у старој Будви углавном у приватном власништву, било је спорно да ли да се обнова врши индивидуално или организовано. За разрешење овог проблема постојали су различити предлози, иза којих је стојала битно различита идејна позадина. По једним требало је обнову препустити потпуно приватној иницијативи, уз обезбеђење представа грађана у висини стварних трошкова санације. На другом пољу налазили су се носиоци дорматских схватања да грађане Старог града не треба ништа питати (иако приватна својина учествује са преко 80 посто у укупној својини), већ да је примаран друштвени интерес, тј. пропорцију између друштвене и приватне својине пошто пото окренута у корист друштвене, те, на тај начин, начинити радикалан заокрет у правцу подруштвавања старе Будве. Присталице оваквих и сличних схватања губили су из вида просту чињеницу да је брза, организована, планска, квалитетна и економична обнова Старог града заједнички интерес свих заинтересованих субјеката (и грађана, и туристичке привреде, и мале привреде, и културних институција, и СИЗ-ова, и државних организација и др.), те да извођачки концепт обнове мора бити у функцији остваривања тог општег друштвеног интереса. У вези с тим Општински комитет је закључио да се више по питањима обнове старе Будве не може дозволити спонтано формирање преговорачких група, које се — супротно политици и опредељењима Савеза комуниста — данијама, мјесецима и годинама погађају, дијеле, свађају, разилазе и тиме одлажу и поскупљају обнову. Надаље, Комитет је утврдио стварне друштвене интересе у политици обнове старијих градских језгара и формулисао јасну идејну концепцију у вођењу јединствене акције Савеза комуниста и других организованих социјалистичких снага с тим у вези. На овај начин створена је повољна идејно-политичка клима за несметано одвијање и убрзаше процеса обнове и изградње Старог града Будве и старог дијела Петроваца.

У складу са ставовима и закључцима Општинског комитета разрађена је и од стране Скупштине општине усвојена јединствена концепција извођења радова у Старом граду. По овој концепцији у друштвеној организацији ће се обновљати сви друштвени објекти, а приватни објекти само до одређеног обима (армирано-бетонски и конструктивни радови, преградни зидови, кровна конструкција, фасада и спољна стопарија), чиме ће се обезбиједити потпуна реализација свих конзерваторских, рестаураторских, урбанистичких, архитектонских, асесизмичких и других захтјева ревитализације старе Будве. Поред дефинисања јединствене концепције извођења радова, формирана је самоуправна институција која ће одлучивати о свим питањима обнове Старог града и основана је ради организација која ће водити инвеститорске и стручне послове. Осим тога, крајем прошле године започета је обнова градске луке и дијела градских зидина, а у складу с раније утврђеним урбанистичким пројектом, којим је одређена намјена простора у старој Будви, уговорена је израда главних (извођачких) пројеката. Обезбеђењем потребних инвестиционих средстава и израдом извођачких пројеката, који треба да буду завршени, створиће се неопходни услови за интензивирање процеса обнове већ током 1984. године.

Изграђујући и развијајући метод рада, органи и организације Савеза комуниста у досадашњем раду посебну пажњу посветили су квалиitetу идејно-политичког дјеловања комуниста у свим субјектима политичког система социјалистичког самоуправљања. Успостављањем неопход-

не демократске акционе повезаности с базом друштва, удржаним радом и свим другим социјалистичким снагама, Савез комуниста се, као што је већ истакнуто, успјешно борио за афирмацију политике и ставова Општинске изборне конференције СК. У том смислу су Општински комитет и његово Предсједништво, вршени функцији делегације Друштвено-политичког вијећа, расправљали и заузимали ставове о свим најважнијим питањима из рада Скупштине општине. Исто тако, остваривана је стална комуникација с другим друштвено-политичким субјектима, што се огледа кроз развијање и организовање разноврсних облика активности на конкретним питањима у складу с непосредним договором у тим организацијама. Активно дјелујући на поменутим принципима, битно је унапријеђен садржај и метод рада ових органа СК. Међутим, треба рећи да све могућности на плану успостављања цјеловитог система демократских веза са самоуправним заједницама и свим социјалистичким снагама нијесу још увијек у потпуности искоришћене. У првом реду, то се односи на поједине основне организације СК, које често на одговарајући начин не прате проблематику самоуправних органа, делегатских скупштина и других друштвено-политичких организација, односно активност свих делегација, делегата и представника у тим друштвеним субјектима. Посебно је изостало континуирано и конкретно бављење Савеза комуниста са становем и проблемима у организацијама ССО. Осим тога, према нездовољавајућем ангажовању младих чланова СК у раду омладинске организације, основне организације СК су имале крајње пасиван став. Такво дјеловање Савеза комуниста умногом је допринојело неадекватном остваривању друштвене улоге младих у политичком систему социјалистичког самоуправљања и слабљењу идејне, акционе и кадровске способности читаве Општинске организације ССО за рјешавање конкретних друштвено-економских и политичких прилика с којима се омладина, а и сви радни људи, сусрећеју у животу. Из тих разлога се у будуће органи, а нарочито основне организације СК морају далеко одлучније окренути подизању идејно-политичког нивоа друштвене акције младих, као и свих других организованих социјалистичких снага, како би се тиме у спровођењу ставова Општинске изборне конференције СК остварио процес још снажније интеграције Савеза комуниста са цјелокупним демократском структуром друштва.

У документима Изборне комисије СК посебно је наглашено да саставни и нераздвојни дио активности Савеза комуниста у општини на даљем развоју система социјалистичког самоуправљања мора бити стална конкретна и одлучна борба за јачање законитости и ефикасно превазилажење и искоришћавање негативних појава у друштвеној пракси, као што су разни видови бogaњења мимо рада, узурпација друштвене имовине, бесправна грађа, узурпације самоуправних права радних људи и грађана и други видови кршења законитости и друштвено-штетних понапада. У складу с оваквим опредељењима покренута је широка друштвено-политичка активност свих субјектних социјалистичких снага на заштити друштвене својине и сузбијању разних негативних појава и тенденција. Ова акција, коју је покренуо Савез комуниста, најшла је на пуну подршку демократске политичке јавности у општини чиме је обезбиједено да се крупне слабости, негативне појаве и уопште неодговорности у управљању, коришћењу и расподељавању друштвеном имовином постепено превазилазе. На остваривању тих задатака, наколико одржавања Општинске изборне конференције СК, постигнути су значајни резултати, који су свестрано сагледани и оцјењени на Једанаестој

сједници Општинског комитета СК. Том приликом утврђени су даљи, непосредни и приоритетни, задаци организација и органа Савеза комуниста с тим у вези.

Будући да су појаве угрожавања друштвених имовина и неадекватна заштита друштвених интереса најизразитије дошли до изражења у области планирања и уређења простора, имовинско-правних односа, стамбено-кумуналне дјелатности, личног рада средствима рада у својини грађана, пореског система и пореске политике, друштвена акција на сузбијању разних видова узурпација друштвене имовине у протеклом периоду била је усмјерена на санацију стања у овим областима. Тиме су створени услови да се присутне девијације у политичком систему и друштвено-економским односима у општини постепено зауставе.

У циљу спречавања и елиминисања незаконитих појава у коришћењу простора, који је био предмет најчешћих настрада и узурпација од стране појединача и друштвених субјеката, убрзан је рад на ревизији Генералног урбанистичког плана Будве (тај посао се приводи крају), заустављена и реализација два детаљна плана до њиховог усаглашавања с поставкама и рјешењима ГУП-а, а приступило се изради, односно ревизији четири друга детаљна урбанистичка плана у складу с програмском концепцијом важећег ГУП-а, од којих је један већ и усвојен. Поред тога, предузете су превентивне и репресивне мјере на плану онемогућавања сваке даље бесправне градње, у чему су постигнути први резултати. Обезбеђењем сарадње с правосудним органима и активнијим укључивањем надлежних општинских органа у свим споровима који се воде о праву својине на грађевинском земљишту, позитивни резултат остварују се и у спречавању његовог бесправног промета.

Неорганизованост и неоспособљеност са-моуправних интересних заједница материјалне производње и надлежних органа државне управе, и поред предузетих мјера и акција, утичу да се стање у стамбено-кумуналној дјелатности веома споро мијења. У тој области и даље су присутне бројне слабости и деформације, као што су: непотпуна евидентија и нерационално коришћење стамбеног и комуналног фонда, противправно коришћење или посједовање станови, не-планање становица и комуналних накнада, обављање дјелатности у бесправно саграђеним објектима, пренамјена стамбеног у пословни простор без одобрења, бесправно издавање земљишта за кампање туристичких организација и др. Оваква ситуација по себи обавезује Општински комитет СК, комунисте у Скупштине општине и њеним органима на пружање непосредне помоћи и предузимање конкретних активности у правцу организованијег и ефикаснијег сузбијања свих негативних појава у режиму коришћења стамбеног и комуналног фонда на подручју општине.

Ефикасној борби за заштиту друштвене и монополне и друштвених интереса доприњела је друштвено-политичка клима у којој је било могуће радикалније измијенити пореску политику у Будви. Тако је општинска одлука о порезима грађана у односу на опорезивање прихода од издавања лежаја у потпуности усаглашена с републичким законима, а у њој нов и посебно значајан квалитет представља завојење доприноса за комунално уређење и туристичку пропаганду. Надаље, у 1983. години приступило се разрезу пореза из личног дхотка од самосталног обављања дјелатности по новим прописима, чиме се дошло до неупоредиво реалнијих пореских основица и утврђивања друштвених обавеза у износима неколико пута већим у односу на претходне године. Таквим адекватнијим опорезивањем дохотка од самосталног обављања дјелатности, први пут се изражавају класни интереси пореске политике, односно задовољава њена социјална функција.

Упоредо са заоштравањем курса борбе против девијантних појава у коришћењу друштвених имовина и других негативних понашања која се јављају у текућој друштвеној пракси, у Општинској организацији СК интензивираје је процес идејно-политичке диференцијације на линији одвајања рада од нерада, комунистичке партијности од опортунизма, самоуправљања од деформисања друштвених односа. У протеклом периоду, од одржавања Изборне конференције СК изречен је укупно 80 мјера идејно-политичке одговорности. Од тога броја основне организације СК предузеле су 39 мјера, док је Општински комитет СК изрекао 41 мјеру идејно-политичке одговорности члановима основне организације СК органа управе и служби СО Будва, која је претходно распуштена услед опортунистичког односа према задацима који су проистекли из улоге органа у коме је дјелovala, нередовног идејно-политичког живота и испољавања изразитељне недосљедности у спровођењу ставова и одлука органа СК у борби за заштиту друштвене и

(Наставак на 8. страни)

Остваривање оцјена, ставова и закључака Општинске изборне конференције Савеза комуниста

(Наставак са 7. стране)

мовине и друштвених интереса. Међутим, треба рећи да је Комисија за статутарна питања Савеза комуниста Јре Гора радикално преиначила мјеру идејно-политичке одговорности које је изрекао Општински комитет СК. Имајући у виду разлога због којих је распуштена основна организација у органима управе, а који су посебно наглашени у документима Општинске изборне конференције СК, овакве одлуке Комисије за статутарна питања осјетно су отутиле општицу политичке акције, коју је Савез комуниста покрену у правцу што ефикасније заштите друштвене својине у општини Будва. Осим тога, радикалним изменама одлука Општинског комитета подстакнути су и охрабрени поједини оставци и присталице групашике политике, који сада покушавају да, разним политичким интригама, оговарањем, фалсификовањем чињеница, инсинуацијама и омаловажавањем постигнутих резултата, дестабилизују политичку ситуацију и све врате у колотечину раније деформисаних односа.

Иако је акција Савеза комуниста на сужијају, разбличавању и онемогућавању разних негативних појава и деформација наишла на пуну подршку и оните одобравање демократске политичке јавности, организације и органи СК сучијавају се, поред негативне политичке рефлексије преиначавања наведених одлука, и са још неким проблемима и отпорима. Лични интереси, егоизам, ситиосомственичко понашање и елементи групно-својинске смијештије и односа на појединачним срединама и даље успоравају, разводњавају и коче акцију. Органи управе и неки други државни органи и дају још увијек довољно оспособљени да преузму свој дио обавеза, пити је, пак, у њима изражена спремност да се поведе одлучнија, организованија и интензивнија активност на отклањању девијантних појава у друштвеној пракси. Сметњу бржем и ефикаснијем превазилажењу постојећег стања представља оспортиваност, оклијевање и одлагање, као и испрекијавање да неко други мимо комуниста у појединачним срединама решени нагомилане проблеме у заштити друштвене својине. Веома је распространено мишљење да увијек први у акцију мора да крене Општински комитет СК, а, при томе, не виде сопствене обавезе и задаци. Због тога се у многим срединама само констатује и описује стање, указује на значај и пружа вербална подршка акцији, али изостаје конкретизација координирана активност свих организованих социјалистичких снага на челу са Савезом комуниста, као и одлучност да се иносиони друштвено-штетних појава и понашања позову на политичку и другу одговорност.

Поред рјешавања поменутих питања, један од најважнијих задатака Савеза комуниста била је стабилизација парашене друштвено-политичке ситуације у општини и пољувањима политичких односа у Општинској организацији СК, као и њено даље идејно-политичко, организационо, кадровско и акционо јачање. Организујући бројне активности и усмјеравајући их на разматрање и рјешавање најактуелнијих проблема у свакој радиој и мјесној средини, организације и органи Савеза комуниста, након одржавања Општинске изборне конференције СК, стапило учвршију своје идејно-политичко и акционо јединство, чиме се доприноси јединственом дјеловању свих организованих социјалистичких снага, јачању идејне кохезије и политичке стабилности, порасту заинтересованости и јачању мобилности широких слојева радних људи и грађана у реализацији друштвено-економских, политичких и других задатака. Захваљујући, управо, томе, сада је у Општинској организацији СК обезбиђено и успостављено пуно идејно-политичко јединство о свим значајнијим питањима друштвеног, материјалног и самоуправног развоја, што има посебан значај за политичко стање и односе у целини.

Ефикасном акцијом Савеза комуниста релативно брзо и успјешно су остварени позитивни процеси на мијењајућим затеченим односа, на пре-вођењу ванредне ситуације у нормално и редово политичко стање, на стварању битно другачијег друштвено-политичког амбијента и здраве климе међусобног повјерења у односу са оним што је раније било, на потискивању емоција, страсти, агресивних импулса и субјективизма. Групашиње и борба за власт замијењени су борбом за људе, за афирмацију рада, за самоуправљање и остваривање политичке економске стабилизације. Разумије се, консолидацију нарушених политичких прилика, као и конституисање услова да до сличних негативних појава у будуће не долази, било је могуће остварити, у првом реду, због тога што је Савез комуниста радио оно што је живот тражио и наметала актуелна друштвено-економска и политичка ситуација, оно што су поставили конгреси и Општинска изборна конференција СК пред све комунисте, организације и

органе СК. Умјесто раније створених навика чепркања по прошlostи и „књиговодственог метода“ у раду Савеза комуниста, политичка акција окренута је ка будућности, у широко мобилисане чланства и свих радних људи и грађана на извршавању стратешких задатака укупног друштвеног и материјалног развоја наше општине.

За вођење успјешне акције Савеза комуниста било је, прије свега, неопходно идејно-политички, организационо, акционо и кадровски ослоободити основне организације СК. У дужем периоду оне су биле препуштене саме себи, што је утицало на њихову идејно-политичку дефанзију, малодушијост и посустајање у политичким акцијама, као и на неборбеност, колебљивост и пасивност једног дијела чланства. У циљу јачања идејно-политичке одговорности и остваривања улоге основне организације СК, Општински комитет је формирао радне групе за праћење и усмјеђивање њихове активности, које им пружају конкретну помоћ у акцијама које покрећу и воде. На реализацији тога задатка ангажовани су сви чланови Комитета, који непосредно учествују у раду основних организација СК и, у том погледу, имају сасвим одређене обавезе. Исто тако, са секретарима основних организација СК редовно се одржавају савјетовања и други консултативни састанци, на којима се сагледава и анализира активност сваке ОО СК и договарају даљи не-посредни задаци на остваривању појединачних актуелних идејно-политичких питања.

Са становиšта даљег идејно-политичког, кадровског и акционог оспособљавања и јачања Општинске организације Савеза комуниста, избори за секретаријате и секретаре основних организација СК и чланове Актива комуниста радника непосредних произвоđача представљали су један од најважнијих задатака у 1983. години, која је реализација допринојеља подизању идејног нивоа друштвено-политичке акције Савеза комуниста у нашој општини. Након одржавања Изборне конференције СК, прошлогодишњи редовни избори у основним организацијама СК били су сљедећи крупан корак ка успостављању пуног идејно-политичког и акционог јединства цјелокупне структуре Општинске организације СК. Они су показали да је Савез комуниста у нашој општини одлучно ослобађа бројних слабости и разних идејних деформација, које су у дужем периоду озбиљно нарушавале његов аутогитет и блокирали укупну идејно-политичку активност.

Анализирајући изборе у основним организацијама СК, Општински комитет оцјенио је да су они, и поред одређених слабости и пропуста, успјешно организовани и спроведени. Углавном, испуњени су основни задаци који су се у њима постављали. Искоришћена је прилика да се критички размотрити активност основних организација СК, да се темељно оцјене остварени резултати у двогодишњем периоду између претходних и ових избора, да се утврди гдје се застало у вођењу идејно-политичке акције и који су наредни задаци и правци дјеловања.

И поред очигледних резултата који се постижу на плану унапређивања рада и дјеловања основних организација СК, у пракси је и даље највећа слабост раскорак између заједнички договорених и општеприхваћених циљева нашег друштвеног развоја и свакодневног понашања. У појединачним срединама још увијек су присутна несхватања наше садашње ситуације и њене озбиљности, затим равнодушност, опуштетност и испрекијавање, као да ће нагомилане проблеме нешко други моћи да ријеши, изван сопствене организације. Партијско-политички живот у неким основним организацијама није довољно развијен. То се посебно односи на основне организације СК које дјелују у појединачним мјесним срединама, сјамаралинитима и другим радним јединицама чије се сједините ОУР-а налази изван подручја наше општине. Оне се не баве актуелним питањима живота, рада и развоја средине у којој дјелују и саставују се, углавном, поводом разматрања сопствених акција, нити се довољно баве питањима дјеловања својих чланова у раду самоуправних органа и друштвено-политичких организација. Из тих разлога неопходно је да Општински комитет посебну пажњу посвети дјеловању ових организација СК и да им пружи непосредну политичку помоћ у циљу изграђивања што адекватнијег метода рада и подизања офанзивности идејно-политичке активности. Јер, битка за остваривање политичке и политичких циљева Савеза комуниста може се добити једино у идејно-политичком, акционо и кадровски оспособљеним оснинским организацијама СК.

Акција Савеза комуниста на остваривању оцјена, ставова и закључака Општинске изборне конференције СК и напоре уложене за оздрављење политичких прилика у општини пратиле су разне гласине из „домаће кухиње“, истовјетне или сличне онима које су у претходном периоду снажно потресале Будву. Додуше, ради се о појединачима, који су — приписујући себи улогу „доброчинитеља“ — написали неколико анонимних писама, по садржини, стилу и тону толико налик једно на друго као да су преписана. За читаво ово пријеме било је, одиста, првидно њихово заједничко дружење и договарање у настојању да омаловаже резултате колективног рада, разбијују јединство и акцију Савеза комуниста и поново оживе атмосферу нетрпљивости, ислитичких интрига, сумњичења, етикетирања, међусобних сукоба, групашења и борбе за власт. То су Савезу комуниста Будве добро познати „методи“ рада и дјеловања, који су у прошlostи нарушавали његов углед и отуђивали политичку акцију, а друштвено-политичкој заједници наносили знатне штете на плану даљег друштвеног и материјалног развоја.

Једно од тих и таквих писама није било анонимно. Потписао га је грађанин коме је основна организација СК изрекла најстрожију мјеру идејно-политичке одговорности — искључење из Савеза комуниста. А он, у десетостручинском писму, разаслатом широм Југославије, рећа — како каже — чињенице и осуђује, као по правилу, недужне људе. Имајући у виду колико је у самом писму увијето злобности, mrжње, демагогије, искуљчивости, олаког изрицања оцјена о људима и инсинуирања, да је његов аутор био, чак, и анониман, не би било тешко препознати лице које тако мисли, поступа и пише. Вјероватно је и он до јуче био анониман, док је у „кућним универзитетима“ смештао тактику за деструктивно дјеловање.

Без обзира на недолично партнерство какво се нуди Савезу комуниста, Предсједништво Општинског комитета је — на основу прибављеног чињеничног материјала и изјештаја Радне групе која је припремала ову информацију — свестрано размотрило и проверило све наведе из писма и једногласно закључило да се ради о неистинама, полуистинама, подметањима и клеветама у најчиšћем виду. Служењи се подвалама, паушалним оптужбама, измишљенимама и изопачавањем чињеница, аутор писма — супротно политици и нормама понашања у Савезу комуниста — настоји да морално и политички дискретизује појединачне поносице одговорних политичких и друштвених функција у општини и тиме започети курс борбе Савеза комуниста за стабилизацију нарушених друштвено-економских и политичких односа скрене на стари колосјек бављења самим собом, својим односима и интересима. По оцјени Предсједништва, наведено писмо и други њему слични поступци и методи искуљчиви су у служби оживљавања политичке која је страна друштвеном и политичком бину Савеза комуниста, а која је енергично осуђена на сједници Општинске изборне конференције СК. Тако се, умјесто толико потребног јединства акције у рјешавању бројних економских проблема и друштвених противурјечности, попово нуде подјеле, разлике и поларизације, приватне истраге, групашиње и политичко обрачунање по сваку цијену. Индикативно је да се иницијатори сваких метода и одиссајају, по правилу, из редова у ранијем периоду створених неформалних група. Истина, они се оглашавају с временом на вријеме, али готово увијек уочи избора, ради изазивања конфузне ситуације, наметања својих кадровских „рјешења“ и освајања власти. Све то говори да су у питању исти појединачи, да се користе истим средствима и да имају исте циљеве.

На крају је Предсједништво Општинског комитета, констатујући нетачност, малициозност и тенденциозност извијетих оптужби у појемнутом писму, оптровергило такве недопустиве поступке, срачунајуће на политичку интригу, blaženje појединача и ширење политичког неповјерења. Закључено је да се органи и организације Савеза комуниста овим појавама морају жестоко супротставити, јер оне коче њихову акцију, развијају идејно-политичко јединство и поткрепавају остваривање оцјена, ставова и закључака Општинске изборне конференције СК Будва.

ОСВРТ

„СВОЈИ КРИТЕРИЈУМИ“

Када је у питању за пошавање у нашој комуни — ништа ново. Списак незапослених се не мијења — на њему је и даље 536 имена. Међутим, што је у свему најгоре, радне организације, већина њих, оглушију се и дјеле о упорне захтјеве СИЗ запошљавања да потпишу самоуправни споразум о запошљавању како би се у овој важној области увело што више реда.

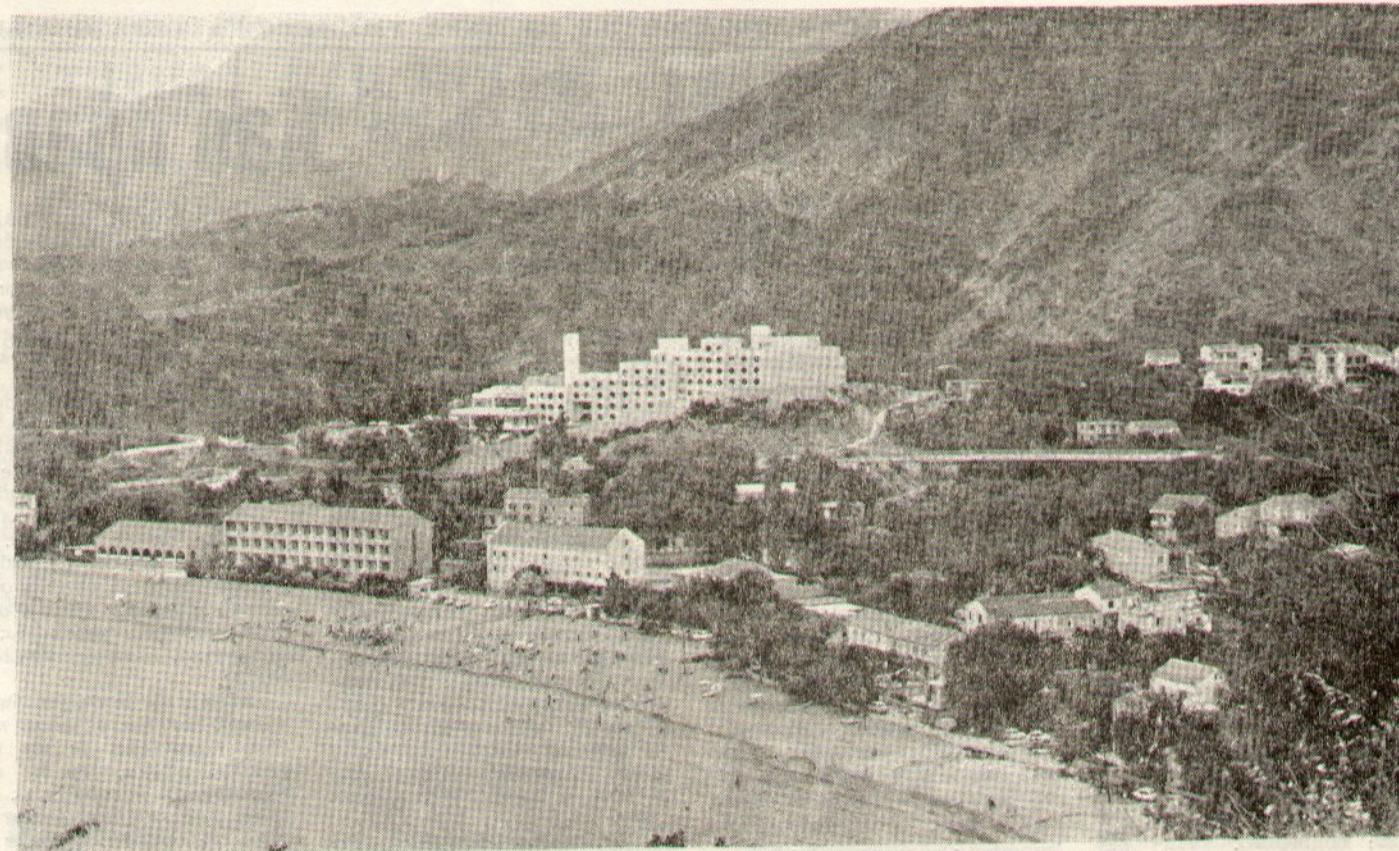
Текст споразума потписало је свега једанаест ООУР-а што износи нешто преко 10% колективса са тереном комуне!

— Већина њих неће да потпишу тај документ и чине то — свјесно. Примају раднике по свом нахочењу, да кажем и према личним симпатијама, јер их не обавезује слово закона да друкчије раде. И када су у питању приправници, у другим колективима имају „своје критеријуме“. Не расписују се обавезни огласи, а конкурси су, најчешће, формалност. Статеје је у овој области тешко, па смо ми још у октобру прошле године затражили од организација да потпишу споразум или евентуално да приједре на његов текст. До сада нико добили ни један одговор, нити потписао споразум, па смо обавијестили Извршни одбор Скупштине општине и друштвено-политичке организације, како би се повела акција на срећизању прилика у области запошљавања — рекао нам је Васо М. Станишић, в. д. секретара СИЗ запошљавања.

СИЗ запошљавања се због оваквог односа колектива нашао у веома тешкој материјалној ситуацији. Нема новца за исплату материјалних накнада сезонским радницима (исплате касне три мјесеца). О преквалификовавању или доквалификовавању радника што треба да обавља ова СИЗ да се и не говори.

— Уколико се, заиста, нешто хитно не предузме стићи ће и лето с сезонски радници неће добити материјално обезбеђење. Сваког дана долазе нам ради информација о накнади која им сљедије, а ми — слијежемо раменима! Схватамо тешину њиховог положаја (неки издржавају породице од тих скромних примања), али смо немоћни да било шта урадимо — каже Станишић.

Г. С.

Панорама Бечина са одмаралиштем „13. Јул“

И.

О НАСЕЉУ ПОД ДУБОВИЦОМ

НЕКОЛИКО ГОДИНА ПОСЛИЈЕ ЗЕМЉОТРЕСА Црногорско приморје представљало је у грађевинском смислу најактивније подручје у нашој земљи. Општина Будва била је једна од првих — у њој се градило врло интензивно, а тако се ради и сада.

„Београдпројект“ укључио се с комплетном стручном службом у пројектовању нових насеља. Једно од њих је несвакидашње оно под Дубовицом. Његови аутори, архитекти Владимира Маџура и Димитрија Иванчевића, смјело су се ослонили на традиционалну паштровску кућу и диспозицију тамошњих насеља: оно под Дубовицом би по изгледу било најближе Тудоровићима или Куљачама.

Вјековима се развијала специфична архитектура паштровске куће чији је кров махом једноводан, а рјеђе на двије воде. Нагиб једноводног крова окренут је увјек према падини и тиме је кровна површина, добрим дијелом, заштићена од орканске буре зиме. У насељу под Дубовицом налазимо ре-

дуковани модел паштровске куће с поједностављеним примијењеним детаљима, али са шемом која је прилагођена савременим потребама. Под Дубовицом употребљени су опекарски производи, зидови су омалтерисани и бијело окречени, а неки од 38 објеката, колико их је укупно, имају сиве фасаде та се боја боље уклапа у амбијент Дубовице. Оно што је карактеристично за паштровску кућу архитекти су и овдје примијенили: капци на прозорима су вертикално постављени, а свака стамбена јединица има перголе изнад пространих тераса — баш као у Паштровићима.

Питали смо у насељу како се живи у овим кућама.

— Било нам се тешко при вићи у почетку. Није било асфалта, па је то, донекле,

девалвирао живот у овом насељу. Иначе, имамо све. У овим кућама с по два стана атрактивније је становати него у већим стамбеним објектима. Добар дио године проводимо испод пергола, а дјеца су нам увијек на свјежем ваздуху, ријечи су во доинсталатора Рада Вучетића.

— До земљотреса сам с породицом становала у бившој „Романији“. Живот у правом стану, као у својој кући, има многе предности — рекао нам је Драган Кнежевић, радник Културног центра. Међутим, станарице су прилично високе, а још увијек се, и послије неколико година, јављају технички недостаци: куће проширијавају и зидови влаже! То су пропусти извођача и вријеме би било да се отклоне поготову што су архитекти нашли праву формулу да пројектују ово насеље у нашем традиционалном грађитељском стилу.

Станко Поповић

ЗАОКРЕТИ

Правило је да се на најим састанцима и сједницама наглашавају како је „последњи час“ да се учини заокрет у раду одређених организација и њихових тијела. Помињу се Савез социјалистичке омладине, туристичка друштва, мјесне заједнице, у посљедње вријеме и резерве војне старјенине, затим трговци, комуналци, организације за домаћи туризам... Наравно, мисли се на бољи рад, дјеловање и понашање.

У многим срединама се по жалост не чине ни најнеопходнији кораци да се станове, колико-толико, мијењају. Једноставно, на састанцима се слаткорјечиво испричамо, пропусти у раду „констатују и омеђе“, а онда настављамо по старом.

Да тако више не бисмо смјели да се попушамо постоји више разлога. Прави примјер су млади. Услови за рад, то је безброј пута констатовано, су им никакви, а на какве све проблеме наилазе када стекну услове за запошљавање то они најбоље знају. Или, узимамо, „случај“ туристичких друштава. У средини где је туризам основ живљења и привреде, ове пионирске организације у развоју туризма у нас напросто не постоје. Као да се чека нечији „декрет“ да се промовишу и да потом све потече „као по лоју“. А мјесне заједнице и мјесне конференције Социјалистичког савеза управо су најпознатије да тај наш „Гордијев чвор“ разријеше. Но, како изгледа, „чворова“ је подоста и у њиховом раду и дјеловању.

Потреба за друге „заокрете“ има подоста, а ми их само најбоље знајмо. Зато је неопходно да, као прво, учимо заокрет у нашим понашањима и раду. У противном, и даље ћемо тапкати у мјесту и, опет, све ће се завршавати на нашим љепоречивостима и подужим и „јасним“ закључцима!

Д. Н.

Насеље под Дубовицом се шири

ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ ★ ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ ★ ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ

Усвојен програм рада за 1984. годину

Савјет Општинског завода за просветно-педагошкаја службу на Цетињу, који обједињава рад васпитно-образовних институција у општинама Будва, Цетиње, Котор, Тиват и Херцег-Нови, одржава је састанак на којем је, поред осталог, донио програм рада за ову годину. Стручно-педагошки увид у васпитно-образовни рад, унапређивање и увођење иновација у раду и педагошко-психолошко и идеолошко

наставничко видјења анализирало успјех

Извештај о успјеху и владању ученика на крају првог полугодишта, организовање слободних активности кроз увођење „слободне суботе“ и увођење обавезних течачјева била су питања о којима је расправљало Наставничко виђење Основне школе „Стјепан Митров Љубишић“. Истакнути су резултати, уочене слабости у раду и одређени нови задаци. Од 1054 ученика — 816 је било без слабих оцјена, или 77,28%. На јавни проценат прелазности остварен је у одјељењима I и IV².

Марко Тановић

усавршавање наставника — питања су која су детаљно разрађена. Нарочита пажња биће поклоњена праћењу програма за непосредни рад наставника. С тим у вези, поставља се захтјев да се сваки радник у васпитно-образовном процесу мора припремати за наставу. У целини, стручно-педагошки увид имаће за циљ унапређивање васпитно-образовног рада наставника и подстицање за постизање бољег резултата ученика и школе. Ради бољег усмјеравања наставног процеса предвиђени су садржаји аналитичко-студијског рада, односно испитивање неких сложенијих педагошких проблема. Попсебна пажња поклониће се унапређивању и увођењу иновација у наставно-васпитном раду, те обогаћивање наставних токова новим методама, облицима и материјалима. На том плану предвиђена је реализација ових облика и метода: Примјена индивидуализоване наставе математике у шестом разреду основне школе — израда наставних фишеа на три нивоа тежине (разломци), примјена индивидуализоване наставе српскохрватског

језика у петом разреду основне школе — израда наставних листића, као и примјена методе учења у другом и трећем разреду основне школе. Педагошко и психолошко заснивање наставе и многобројних ваннаставних облика рада, изналажење могућности боље мотивације ученика, усклађивање нивоа захтјева и психофизичких могућности ученика, увођење савремене наставне технологије и унапређивање наставе и других облика рада јесу подручја рада која подразумијевају примјену савремених знања из опште педагогије, дидактике, методике, опште педагошке и развојне психологије. Због тога ће се у свим школама обрадити ова предавања: Примјена наставних облика рада у организацији наставе, „Значај коришћења наставника средстава за савремену организацију наставног рада“ и „Идејно-политичка кретања у области васпитања и образовања и зајади СК на том плану“. Поред овога, педагошко-психолошко, марксистичко и стручно усавршавање наставника и даље ће се одвијати кроз одговарајуће семинаре и друге обликове рада.

Марко Тановић

НОВЕ КЊИГЕ

Раднички покрет, Народноослободилачки рат Револуција у Боки Которској

Недавно је, у издању Историјског института СР Црне Горе и Самоуправног фонда за његовање и развијање револуционарних традиција општине Херцег-Нови, изашао из штампе у двије књиге на 1312 страна зборник радова с научног скупа одржаваног у Херцег-Новом 26., 27. и 28. новембра 1981. године поводом обиљежавања 40-годишњице ослободилачког рата и социјалистичке револуције.

Зборник „Раднички покрет, Народноослободилачки рат и револуција у Боки Которској“, који су уредили проф. др Јован Бојовић (одговорни уредник), др Буро

ПИСМА УРЕДНИШТВУ

У броју 244. „Приморских новина“ од 25. децембра 1983. на осмој страни у рубрици „Из наше прошлости“ штампан је чланак „У Будванском статуту записано...“ припремљен од Д. Ераковића.

На врло занимљив и духовит начин Статут је још једном извучен из заборава, указано је на његову вриједност, која ни послије више стотина година не губи од актуелности, те би, како вазда тако и данас, могао да се примјени као живи законски одредба. Пријатно је знати да се — било историчари, било ентузијасти — ко ристе овим старим документом, потврђују тако континуитет друштвеног и привредног живота, донесен у овом, за наш подручје, ријетком и вриједном старом акту.

Но, чудим се аутору чланка, као и Редакционом одбору на наоко беззначајном пропусту: у тексту је само овлаш поменуто — „Статут преведен са талијанског језика...“ Било је, ипак, потребно само поменути да је превод приредио са староталијанског језика и увод написао Никола Вучковић.

Ово упозорење из најближе породице преводиоца и примијењивача не долази из пуке породичне таштине, већ зато што је познато да је Ни

јединица“, „Партизанска обавјештајна служба“, „Народна власт“, „Антифашистичке организације“, „Сарађња са сусједним подручјима“, „Прилоги за биографије“, „Културно-пропагандна дјелатност“, „Хроника“, Окупаторски терор затвори и логори“, „О изворима и библиографији“ и „Дискусија“.

Поменујемо имена неких аутора и учесника у дискусији: др Славко Мијушковић, др Буро Мештеровић, Даница Мариновић — Пејовић, Мато Петровић, Вељко Зековић, Никола Гажевић, Војо Николић, Стојадин Солдатовић, Војо Ковачевић, Обрад Ђорђевић, Јово Михаљевић, Петрица Вуковић, Лука Маловар, Лука Томановић, Владо Поробић, Милинко Ђуровић и Глиго Мањић.

У зборнику су објављена и саопштења аутора с подручја наше општине Недељка Дапчевића („Борба на Брајићима 18. јула 1941“), Сава Т. Куљаче („Шест мјесеци рада Међуопштинског комитета КПЈ за општине Тиват, Котор, Грбље, Будву, Свети Стефан и Петровац“), Илија Јанчић Лалић („Жене Будванске општине у Народноослободилачком рату и револуцији“) и др Мирољуба Јукића („Штампа Народноослободилачког рата и револуције у Боки Которској“).

Каталог поклон збирке Милице Сарић Вукмановић

У издању Музеја Црне Горе ових дана је изашао каталог спомен-збирке Милице Сарић— Вукмановић, штампан у 1.000 примјерака на 258 страница у луксузном повезу. За овај најпрезентативнији каталог, који је икада изашао у Црној Гори, текстове су писали др Јаков Мрњавчић, Павле Ђоновић, Ото Бихаљи Мерин, Младен Ломпар и Милан Маровић. Ото Бихаљи Мерин на почетку свог текста каже: „О збирци Милице Сарић — Вукмановић било би

Као прави син Будве

кола Вучковић дуготрајним и мукотрпним радом, обилазећи архиве и институте, консултујући познаваоце историје и лингвистике, успије превести Статут и презентирати га јавности оваквог карактера, који се данас можемо служити. Коју је вриједност и цијену имао његов рад најбоље потврђује додјељивање Новембарске награде општине Будва 1971. године.

Двije-три ријечи биле су довољне да се дужним поштовањем отргне од заборава онај који је овај рад извршио с пуном мјером одговорности пред историјом и с цијеном срца — као прави син Будве.

Жеља ми је да још много аутора поsegне за овом књигом, користећи је на прикладан начин, јер ће се у том правом историјском драгуљу наћи довољно материјала за обраду, што је било и сврха превода.

С другарским поздравом.

Радојка Вучковић

Објављујући писмо животног друга недавно преминулог, врло цијељеног сарадника нашег листа, Николе Вучковића, иначе ријетког ентузијасте и заиста правог сина нашега краја, истичемо да су „Приморске новине“ у више наврата с

дужним поштовањем писале о овом културном раднику, аутору кратких прича и ане гдота, преводиоцу Статута, заљубљенику у родни крај и добитнику Новембарске на граде општине Будва. Д. Ераковић и Редакција имали су то у виду, па због тога тај нашим читаоцима и грађанима добро познати по датим нису поновили у броју од 25. децембра 1983. године.

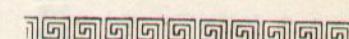
ДОГОВОР

У Будви, у организацији Републичког завода за заштиту споменика културе СРЦД, одржано је републичко савјетовање с представницима извршних одбора скупштина општина и СИЗ-ова за културу и културних институција, које су посредно или непосредно везане за процес обнове и ревитализације старијих урбаних језгара, страдалих у земљотресу.

Циљ овог скупа био је договор око изrade планова и програма за санацију, обнову и заштиту споменика културе, које треба да почне у току 1984. године. Свако даље одлагање тог посла имало би вишеструке последице: не само да су споменици изложени пропадању и да су ван своје функције, која има изузетно место у развоју туризма, већ се, дејством високе стопе инфлације, из дана у дан обезврђују средства која су за обнову споменичног фонда намењена, па се доводи у питање реализација овог задатка.

Републички фонд за обнову, располаже са 244 милијарде старих динара, али се ни половина ових средстава неће утрошити, јер се још увијек чека на програме, па се за годину двије може догодити да буде обрнута — у једном што средства чекају програме да програми чекају средстава.

Скренута је пажња да се при планирању и програмирању не иде на метаморфске пројекте — да се себи граде споменици за живота, од чега, нису имуне појединачне средине.

ОГЛАС

МИЈЕЊАМ ДВОСОБАН КОНФОРАН СТАН ОД 52m², ДРУШТВЕНА СВОЈИНА У ЦЕНТРУ ТИТОГРАДА, ЗА ОДГОВАРАЈУЋИ У БУДВИ. ТЕЛЕФОН 086/42-882.

**ВОЈО ВУКМИРОВИЋ
КЊИЖАРА „РАД“
БУДВА**

СТО И ШЕЗДЕСЕТ ГОДИНА ОД ЉУБИШИНОГ РОЂЕЊА

У ЧЕМУ ЈЕ ЗНАЧАЈ КАЊОШЕВОГ ТРИЈУМФА У МЛЕЦИМА

ВЈЕРОВАТНО ДОСТА ДАВНО неки мудри Кинез изрекао је пословицу која отприлике овако гласи: „Сви цвјетови садашњости су у сјемену прошлости.“ Зар, Кањош Мацедоновић из истоимене Љубишине проповјетке није само један дио цвијета о коме говори ова кинеска мудрост, или, ипак, место припада Љубиши, коме чак ни звено времена није одузело глас вјечног звука краја из којег је потекао.

Љубиша је свој живот исписао вјештим пером паштровског народа, а његов дух одзыва и далеко се чује као Кањошева победа, као његов тријумф иза ко-

КЊИЖЕВНА ОМЛАДИНА ОРГАНИЗОВАЛА СВЕЧАНУ АКАДЕМИЈУ НА КОЈОЈ СУ УЧЕСТВОВАЛИ ДР МИРОСЛАВ ЛУКЕТИЋ, ЉИЉАНА ЗЕНОВИЋ И АУТОРИ ДВА НАГРАЂЕНА РАДА КОЈА ОБЈАВЉУЈЕМО.

та се крије понос Љубишина народа.

Тражећи Љубишу, срели смо се с Кањошем Мацедоновићем, „човјеком ниска струка, али живим и чеперним да би се на игли вртио.“ Баш тако каже његов творац, као да је тиме жељио да представи патшровски народ.

Љубиша, сликајући главног јунака, није знао да ће баш такав Кањош означити

важно место у вјештом ткању његовог књижевног заната. Кањош је представник црногорског народа, који се бори за слободу, за свјетлост дана, а Љубиша је вјерни следбеник свог јунака и зато, тражећи Љубишу, нашли смо Кањоша Мацедоновића.

Борба Фурлане и Кањоша, иако наративно дата, представља велики поетски симбол у Љубишином дјелу. Паштровићи, Црна Гора пред Млетака, имају још много непријатеља, али тај мален народ спреман је на борбу за слободу звијезду изнад сваког човјека, изнад Љубишиног народа.

Као да Кањош у борби с Фурланом, тражи Љубишу, када вјешто одговара: „Моја господо, боли и виши појоше болјима и вишима, а ја једва вас допанох.“ Зар,

то није доволно Фурлану, та изаткана игра ријечи Љубише, Кањоша Мацедоновића.

Зар Кањош није легенда, која живи, а Љубиша историјска стварност времена које проистиче и губи се полако као откудаји сата. Вријеме се не зауставља, а писац чврсто стоји на прекретници прошлости и садашњости, држећи у рукама свјетлост која обасјава његов народ.

Сваки човјек треба да има достојан циљ у животу. Љубишин Кањош га је имао, имао га је и његов творац, циљ достојан њега, писца и хроничара времена које се губи.

Ето, тражећи Кањоша, нашли смо Љубишу или, обратно, Љубиша је нашао лик, који је вјешто уклесао у своје вријеме и обичаје.

Човјек је бесмртан, када га заволи много непознатих људи. Да ли је Кањош то успио, оставља се времену и читаоцима? Али, вратимо се народној кинеској пословици: „Сви свјетови садашњости су у сјемену прошлости.“

Виолета МИТРОВИЋ

УЗ 8. МАРТ

Мајка је највећи пријатељ

ЧОВЈЕК МОЖЕ СВЕ ДУГОВЕ ДА ОДУЖИ, али најтеже својим родитељима, у првом реду мајци. Када сам 1936. године био одлучио да се вратим у свој завичај и заувијек заборавим Америку, помислих да остатак чланова наше породице преселим негде у Србију или Војводину, где се лакше и боље живи, да кућу продам рођаку, а земљу поклоним својим. За ову замисаљу сазнале су моја снаха и њен старији син, и ту смју тајну чували од моје мајке да нам она не би покварила план. Али, једне ноћи је и мајка, која се близила осамдесетој години, најосмосе сами крај огњишта, и она започе разговор.

— Мој синко, ја сам разумјела да имате намјеру да ово све оставите и негде се друго преселите. То ме је веома забринуло, толико да ноћу нисам могла ока скlopити. Наши су овде вјековима живјели и патили се док су ово створили, особито ову кућу за коју су и животе жртвовали у рудокопима Неваде. Ја сам већ зашла у године, снаха је пуна реуматизма, унучи су још дјеца, а ти су слаба здравља, па како ћеш се обавезати да све нас о врату носиш? Било би боље да више размислиш о овоме да не бисмо слушајно отишли на горе. Помислих: овако може говорити само мајка која се увијек жртвује и даје, а никад ништа за себе не тражи.

У то вријеме почеше на моју адресу долазити опомене од стране полиције како, тобоже, спроводим комунистичку пропаганду, а не дуго потом догоди се и онај злочин на Белведеру код Цетиња: 26. јуна 1936. жандарми су пуцали у масу готоруког народа. Затим почеше хапшења по околним селима, у Паштровићима и читавој Црној Гори. Због свега тога одлучим да се вратим у Америку и да тамо објавим Југословенима шта се све догађа у њиховој домовини. То сам и учинио у брошури „Шта народ вели“.

Растанак с мајком и братовљевом породицом врло ми је тешко пао, као да сам претпоставља да се више нећемо видjeti. Шест година касније синови су отишли у партизане, снахе су затворили и потерили у логор, а мајка је сама остала у великој пустој кући. Иако стара, борила се за опстанак као што је то увијек радила, али кад је чула да је млађи унук Станко погинуо, престала је да се бори за живот. Сељаци су јој нудили помоћ, али је све одбила и кроз кратко вријеме је умрла.

Много пута, када не могу да спавам, сјетим се оне зимске ноћи када сам с мајком разговарао, сједећи крај ватре на тврдој дрвеној клупи какве су, захваљујући побједи над фашизмом, заувијек нестале. Те ноћи чуо сам од мајке мудре ријечи које никад не могу заборавити. Она школу није похађала, нити даље од тридесет километара од свога села путовала. Живјела је часно и борила се с немаштином храбро.

Човјек се у животу с многим људима срета и стиче многе другове и пријатеље, али се ни један од њих не може упоредити с мајком — она је од свих вјернија и праведнија, једини њој се никад не може одужити.

Марко Илов КУЉАЧА

Порука која се пробила кроз таму вјекова

УЧЕМУ ЈЕ ВРИЈЕДНОСТ Кањошевог подвига? Шта је дало снагу овом догађају да, преношен с колења на колење, стигне до данашњег дана? Побједа слабијег над јачим — тај древни мотив — вјероватно је помогао да се прича лакше преноси кроз генерације и вјекове. Ипак, да ли само то?

Љубишина прича о Кањошу вјероватно за разлику од народног предања и по томе што се у њој осјећа горчина пораза — Латин је, на крају, преварио и „како је чинио тако је и обрио“.

Да ли је њена права вриједност у томе што је носила опомену и појку да је „камена погодба са јачим“, и то свака погодба? Значај ове приче, ипак, није само у томе што нас учи како се мудрост скупо стиче, а још скупље плаћа.

Права побједа Кањошева није она коју је извјештавају о ускубо са горјестом Фурланом. Није побједа малог витеза послужила Љубиши као поента, он је много више пажње посветио почетку и kraju приче. Он опијује преживљавање малог паштровског пламена — „ша ке људи на похарици и са мора и са суха“. Њихова борба за опстанак је тешка, али рађа јунаке увијек спре ми „да остану на лазинама под Голијим врхом“, и оне који траже неке друге мотивности, сем погибије. То су они, који се, прихватају ћијави савез са Млечанима као мање зло, боре да у том савезу сачувaju што више слободе и достојанства у коме ће „само собом управљати“. Да би се и тако могло живјети треба не мање јунаштва и не мање готовости за жртве. Кањош је управљају један од „тисућу момака што би мрли да учувaju посљетку слободу и неодвјиност“. Зато он лака срца прима „част да се са Фурланом обиде, и има храбrosti

да изиђе на мегдан и побијedi“.

Али, зашто је Кањошу стало да Млечићи и дужд знају да он иде „из главе народа“. Ту је зачетак и кључ шта је Љубиша хтио да каже, а одиграва се у величанственим палатама и црквама Венеције. Кањоша преносе на „златним носилима, на место одвојено и узвишен според дужда“, обасипају га ријечима „путним меда и захвалности“, а уз славу што је стекао нуде му богатство и моћ. Пред њим се отварају ризнице што их је Венеција, та „господарица мора, силом, али не мање преваром“ пунила, а и „дужду било веома драго да се са њим освати“. Кањош одбија све то богатство и част. Могла би се прича завршити као многе: „... и тако су они живјели у богатству и срећи, а Кањош се увијек сјећао својих Паштровића и заступао њихове интересе у Млечима“.

Да ли би и тада ова прича стигла до нас и њена по-

рука се пробила кроз таму вјекова? То не знамо, али смо сигурини чиму можемо да захвалимо што она и дајна траје.

То Кањошево одбијање је израз вјере у свој народ и вјероности своме народу, својим „сестрама из јата којима поштење треба сачувати“, оним момцима што осталоше под Голим врхом и онима што су увијек спремни мријети да би остварили тако жељени сан да „будемо куће домаћини“. Зато су Кањош и његов подвиг из „главе цијеле народе“. То је био разлог због којег га нису могли забљеснути „одаје где се дужди круне и цари примају“, мраморни стубови, позлаћени сводови и престоља од слоноваче и ловора“. Пред његовим очима била је „једна мала лука, пусто жало, на сред опћине Паштровске“ што су га звали „обично место од правде“.

Маја ЛАЛИЋ

Програм посвећен Љубиши

Основна школа у Будви, која носи Љубишино име, обиљежавајући 160-годишњицу његовог рођења, организовала је 29. фебруара низ пригодних активности посвећених овом књижевнику. Литерарно-сценски програм био је испуњен читањем и драматизацијом Љубишиних текстова. Организи-

зована је израда писмених задатака на тему „У чему је смисао Кањошевог тријумфа у Млечима“. О животном путу и књижевном стваралаштву Стјепана Митрова Љубише ученицима је говорио директор Павле Вујовић. Програм је завршен уз пјесму „Ситан камен до камена“.

